

Tema d'Estudi

L'Amor és molt més que l'amor

Textos del pare Henri Caffarel

Units en l'AMOR, creixent en COMUNIÓ

Equips de la Mare de Déu
CURS 2025-26

Équipes Notre-Dame

Secrétariat International

49, rue de la Glacière (7ème étage)

75013 PARIS

FRANCE

contact@equipes-notre-dame.com

<https://equipes-notre-dame.com>

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	5
PRIMERA REUNIÓ: L'AMOR ÉS MOLT MÉS QUE L'AMOR	7
SEGONA REUNIÓ: LA COMUNICACIÓ.....	11
TERCERA REUNIÓ: INCOMPLETESA I GRATUÏTAT	25
QUARTA REUNIÓ: VOCACIÓ DE L'AMOR	33
CINQUENA REUNIÓ: CURAR L'AMOR	41
SISENA REUNIÓ: CULTIVAR L'AMOR CONJUGAL	49
SETENA REUNIÓ: LA COMUNIÓ CONJUGAL	57
VUITENA REUNIÓ: EL TESTIMONI DE LA VIDA EN PARELLA ..	65
NOVENA REUNIÓ: BALANÇ	73
ANNEXOS	77

PRESENTACIÓ

Benvolguts equipistes,

Teniu a les vostres mans el Tema d'Estudi d'aquest nou curs 2025-2026. Es tracta d'un material elaborat per l'Equip Responsable Internacional (ERI) del nostre moviment, que dona continuïtat a l'orientació general marcada per als pròxims 6 anys: **Cridats a viure en comunió**.

Tal com anunciava l'ERI, en la seva carta de Torí 2024 als equipistes de tot el món¹, aquesta orientació general s'anirà concretant en els anys vinents en funció del camí a seguir que indiqui l'Església i dels resultats del Sínode. El nostre estimat Francesc, que descansa a la Casa del Pare, va promoure la sinodalitat com un estil de vida i missió per a l'Església, una invitació a "caminar junts" basada en l'escolta mútua, el diàleg i el discerniment amb l'Esperit Sant. Aquest llegat del pontificat de Francesc està totalment en consonància amb el testimoni del papa Lleó XIV, qui sent encara el cardenal Prevost, com a prefecte del Dicasteri per als Bisbes, va subratllar la importància de caminar junts com a Església sinodal, promovent un lideratge episcopal proper al poble i una renovació de l'esperit pastoral.

En aquest context, als Equips de la Mare de Déu se'ns crida a viure en sinodalitat, en comunió amb l'Església. Així, en el Tema d'Estudi del curs passat érem "Cridats a viure en comunió amb Crist": en el camí d'Emmaús reconeixíem Crist caminant al nostre costat, i alimentats per la seva Paraula i per la seva presència al pa i al vi, vam sortir a testimoniar i a servir. Aquest curs, estem "**Cridats a viure en comunió amb el nostre cònjuge**". Es tracta d'aprofundir en un amor humà que transcendeix els esposos i cobra una dimensió espiritual. D'aquest missatge se'n deriva el títol d'aquest Tema d'Estudi: **L'amor és molt més que l'amor**. Per tant, en aquest curs, el Tema d'Estudi ens ajudarà a entendre el nostre amor com a sagrament, viscut com una vocació, en què la font d'aquest amor va més enllà del cor de l'ésser humà, ve de Déu.

Des de la seva fundació, els Equips de la Mare de Déu ens han proposat viure en comunió: entre els sagraments del matrimoni i del sacerdoci, la comunió entre els cònjuges, entre els membres de cada equip... Podem pensar, per tant, que no es tracta d'una cosa nova, sinó que és alguna cosa que forma part de la idiosincràsia del nostre moviment. No obstant això, aquesta proposta cobra un nou sentit en aquest Tema d'Estudi, es converteix en un nou repte per a tots els equipistes del món a redescobrir l'amor i el sagrament del matrimoni a la llum de Jesucrist, seguint els ensenyaments del pare Henri Caffarel. Les paraules del nostre fundador no deixen de ressonar-ne de noves en la nostra època, impactants i sorprenents. A més, en aquest Tema d'Estudi descobrireu la gran profunditat de la seva espiritualitat conjugal i la seva admiració pel sagrament del matrimoni.

¹ <https://equip-es-notre-dame.com/wp-content/uploads/2024/08/ES-ENVIO-TURIN-2024.pdf>

En aquest Tema d'Estudi trobareu en cada reunió una proposta de **sentada**. Aquest diàleg profund entre els cònjuges, en presència de Déu que caracteritza el nostre moviment, cobra especial rellevància en aquest curs. Cada sentada ofereix unes línies a tall de "pistes" i proposa una sèrie de preguntes que, per descomptat, podeu adaptar a la realitat o circumstàncies que estiguen vivint en cada moment. No deixeu passar aquesta oportunitat per enfortir i posar en pràctica durant aquest curs l'eina que ens ofereix el moviment, que pot donar peu a aprofundir en el que s'exposa a cada tema i portar-ho a les nostres vides.

A més, cada reunió té una secció anomenada "en poques paraules", que aporta un resum d'allò més rellevant de cada tema, la qual cosa és d'agrair per la intensitat del seu contingut.

En definitiva, es tracta d'un Tema d'Estudi amb continguts profunds, que hauríem de llegir i meditar durant tot el mes, sense deixar-lo per al final o dies abans de la reunió de l'equip (pot ser una regla de vida per a alguns durant aquest curs). Per això, us aconsellem que no tingueu pressa en llegir cadascun dels temes que es tractaran en les nou reunions. Hi ha frases que necessiten tornar a ser llegides, meditades amb la ment i el cor. Compartiu-les amb el vostre cònjuge i, així, podreu donar el màxim de vosaltres en els vostres equips i viure amb plenitud la comunió que se'ns proposa.

El nostre infinit agraïment a l'Equip Responsable Internacional pel seu servei, la seva entrega, el seu amor al moviment i la seva gran tasca en la redacció d'aquest Tema d'Estudi. És un regal més de tants que ens ofereixen els Equips de la Mare de Déu.

Una abraçada,

Miguel i Amparo Hervás-Medal i Miguel de la Mata
Responsables Superregió d'Espanya

INTRODUCCIÓ

L'Equip Responsable Internacional (ERI) proposa a tots els equips del món per al segon any del període 2024-2030 un Tema d'Estudi que està basat en textos essencials del pare Henri Caffarel. Uns escrits fonamentals sobre l'amor humà i el matrimoni que va publicar en forma d'articles a la revista *L'Anneau d'Or* i en conferències i, que al seu torn, van ser compilats en una antologia sobre l'amor i el sagrament al llibre titulat: *El matrimoni, aventura de santedat*.²

Ens trobem davant la immensa oportunitat d'anar a les arrels del pensament profund que va revolucionar el concepte i l'ideal del sagrament del matrimoni a l'Església i que avui segueix més viu que mai. Els membres dels equips no ens podem acostumar a tornar a llegir algunes frases o paràgrafs aïllats del seu context i que suposen extractes que retallem segons els nostres gustos. Si volem ser fidels a la nostra vocació de matrimonis cristians, hem d'estar ben formats i poder donar arguments de la riquesa del nostre sagrament. Podem confondre'ns i pensar que aquest tema l'hem tractat moltes vegades en la història dels equips. Però us assegurem que treballar tot un any amb aquests textos ens ha de situar en l'arrel més profunda de la nostra vocació conjugal. I que, al seu torn, ens permetrà incidir en l'orientació d'aquest segon any: **Cridats a viure en comunió amb el nostre cònjuge**. Una vida amb una plena comunió conjugal ens enforteix per a la nostra missió com a matrimoni cristià al món que ens envolta, ens sentim més sòlids com a matrimoni per ser signe de la presència de Déu en un món que té necessitat de nosaltres.

Us convidem a acollir amb absolut respecte i admiració aquests textos que són adequats per a tothom, des dels joves acabats de casar als que ja compten amb un llarg recorregut de vida matrimonial. Igualment, ajudarà als consiliaris i acompanyants espirituals a endinsar-se en el cor del matrimoni. Hem de ser conscients del llenguatge de l'època en què va escriure el pare Caffarel, que no es pot trair, del seu estil amb referències constants a la literatura francesa, que pot exigir-nos un esforç suplementari en la nostra lectura. És cert, que no ha de permetre una mirada ràpida d'últim moment, però no és menys cert, que seria un autèntic rebuig no realitzar un estudi pausat del tema, d'assaborir-lo, de rumiar-lo, d'atresorar-lo.

S'han seleccionat només alguns capítols del llibre que també han estat subdividits per adaptar-los al format d'una reunió d'un Tema d'Estudi. La major part dels textos s'han conservat en la seva integritat, si s'ha retallat algun tros, s'indica amb el grafisme (...). També, s'han respectat alguns neologismes que li agradava inventar al pare Caffarel a partir de paraules ja existents amb la intenció d'expressar millor el seu pensament, com "incompletesa"; aquests neologismes estan indicats amb cometes.

Cada capítol que s'inclou en una reunió, es completa amb una sèrie de propostes per a la sentada, a la qual es donarà una certa prioritat aquest any, a partir d'unes pistes i propostes de preguntes, i amb unes propostes per a la reunió d'equip. Aquests

² Henri CAFFAREL. *El matrimoni, aventura de santedat*. PPC, Madrid (2022)

materials no procedeixen de textos del pare Caffarel com explicarem a continuació, però són una autèntica càrrega de profunditat, que requeriran un esforç d'honestedat i veritat sobre la nostra vida de parella.

El pare Caffarel, "profeta del matrimoni", realment pot ajudar-nos, aquest any 2025-2026, a renovar el nostre "sí", a comprendre millor els ressorts de l'amor humà il·luminat pel nostre Senyor Jesucrist, alhora que ens pot atorgar noves gràcies per al nostre sacrament del matrimoni. Fent això, com escrivia el pare Caffarel l'estudi d'aquest tema ens ajudarà també a créixer en el nostre amor a Déu.

ESTRUCTURA DEL TEMA D'ESTUDI I ORGANITZACIÓ DELS CAPÍTOLS

Les tres primeres reunions d'aquest Tema d'Estudi formen un bloc que es correspon amb el capítol titulat *L'amor és molt més que l'amor*. Es tracta d'un text publicat sota aquest mateix títol a la revista *L'Anneau d'Or* el maig-juny de 1964, en un número especial que contenia 8 articles del pare Caffarel. El text original va partir d'una conferència pronunciada davant de catequistes, laics, religiosos que formaven i acompanyaven els catecúmens de la diòcesi de París.

A la primera reunió es presenten els apartats de la felicitat i de la mirada d'amor. La segona reunió es correspon amb l'apartat de la comunicació. La tercera es correspon amb els altres apartats i aborda el que el pare Caffarel anomena la "incompletesa" (paraula que designa la unió de dos éssers incomplets que es necessiten) i la gratuïtat.

La quarta reunió es correspon amb diversos epígrafs d'un capítol del llibre titulat *La Vocació de l'Amor*, que va ser publicat a la revista *L'Anneau d'Or* el juliol de 1945, sota el títol *El Misteri de l'Amor*.

La cinquena reunió abasta diversos apartats dedicats a unes propostes d'ordre general per ajudar a no resignar-se quan hi ha allunyament entre els esposos, inclosos en el capítol titulat *A les llars que pateixen*. Va ser publicat a la revista *L'Anneau d'Or* el maig-agost de 1947, amb el títol *Amor i patiment*.

Els capítols sisè i setè (reunió sisena i setena) es corresponen amb el text del llibre titulat *La llar i el manament de Crist*, dividits en dues parts: *Cultivar l'amor conjugal* i *La comunió conjugal*. Aquest text va ser publicat a la revista *L'Anneau d'Or* sota el títol *Matrimoni, camí cap a Déu*, el maig-juny 1964.

L'últim capítol, a l'última reunió: *El testimoni de la parella*, es correspon amb la part final d'una conferència titulada "Enfront de l'ateisme" i pronunciada pel pare Caffarel el 5 de maig de 1970, després del discurs de Pau VI.

Al final de cada reunió hi ha un petit resum amb els continguts essencials i bàsics, en l'epígraf titulat: En poques paraules.

Cada reunió es completa amb unes pistes prèvies per preparar la sentada, compostes per un text introductori i unes preguntes. Els textos introductoris procedeixen del llibre *L'amour conjugal, chemin vers Dieu*, (L'amor conjugal, camí cap a Déu) escrit per un grup de matrimonis que van constituir el Taller del Matrimoni el 2015. Les pistes dels 7 primers capítols han estat extretes del capítol 2 corresponent a l'*Antropologia de la parella* i les del tema 8 corresponen a dos paràgrafs dels capítols 5 i 6 titulats: *Moral i ètica en la vida conjugal, familiar i social*, i el *Lloc i paper de la parella en la vida de l'equip, de la família, de la societat i de l'Església*.

Finalment, es proposen una sèrie de preguntes per preparar la sentada, que no és necessari que totes tinguin resposta; unes propostes per a la reunió d'equip; un fragment de la Paraula de Déu que pot orientar la nostra oració i unes preguntes per compartir a la reunió. De la mateixa manera, l'equip és lliure de decidir quines han de compartir i si volen compartir alguna de les que s'han tractat a la sentada, podria ser durant la participació o en el moment de l'intercanvi sobre el tema.

ERI (febrer 2025)

PRIMERA REUNIÓ

L'amor és molt més que l'amor

L'amor veritable, lluny d'empresonar els cors, els allibera i els dilata extraordinàriament. I més encara: els que festegen i els que s'acaben de casar experimenten una espècie d'estat de gràcia o, almenys, d'obertura a la gràcia. Això és així perquè l'amor de parella pot acostar-nos a la vida amb Crist, ja que "*Déu és amor*".³ (...)

L'experiència de l'amor abasta molts aspectes. Cal descompondre-la en els seus elements essencials, que una mica arbitràriament redueixo a cinc: **la felicitat, la mirada d'amor, la comunicació, la "incompletesa", la gratuïtat**.⁴ En analitzar cadascun d'aquests elements de l'experiència amorosa, veurem com tots ells estan orientats cap al món de la gràcia.

La felicitat

El sentiment de felicitat és la primera experiència d'aquells que han trobat l'amor. Una felicitat nova, penetrant, embriagadora. Una felicitat desconeguda fins aleshores: *És veritat que soc feliç! M'adormo en l'alegria, i em desperto i em torno a adormir en l'alegria. Tant de bo aconsegueixi la plenitud de l'alegria. Per poder oferir-la a aquell a qui estima sempre, més i més*.⁵ Aquestes paraules de la jove Violaine podrien atribuir-se a tots aquells que han descobert l'amor.

I sentim els enamorats parlar de "salvació". Sí, comprenen de sobte que estaven fets per a la felicitat que se'ls acaba de concedir. Se senten alliberats de la tristesa, del mal; és a dir, "salvats". Salvats de l'absurd, d'una existència desproveïda de significat. A partir d'aquell moment, descobreixen que la seva vocació és l'amor.

Una altra felicitat

Déu, sens dubte, voldria que cada ésser humà, al llarg de la seva vida, pogués experimentar la felicitat. Perquè a Déu li importa que l'home anhelï la felicitat, i no només que l'anhelï, sinó que per haver-la experimentat, la cregui possible. I, per tant, que la desitgi, que la persegueixi. Déu ho vol, no només perquè creure en la felicitat contribueix decisivament a la salut del cos i de l'ànima (perdre-la és gairebé com morir), sinó, sobretot, perquè aquesta felicitat orienta l'home cap a Ell.

³ Anneau d'Or (AO) núm. 117-118, *Le mariage route vers Dieu*, maig-agost 1964, pp. 182-200. Conferència pronunciada davant de diversos centenars de catequistes i de religiosos per a la formació de catecúmens a la diòcesi de París.

⁴ En aquest capítol veurem la felicitat i la mirada de l'amor. En els següents, els altres temes.

⁵ Paul CLAUDEL, *La jeune fille Violaine* en Théâtre I, La Pléiade, Gallimard, 1964, p. 577

Pot succeir que un no-creient trobi la felicitat en l'amor i comenci a comprendre el sentit de la paraula "paradís", que anteriorment li provocava un petit somriure. Per a ell, d'ara endavant, el paradís, el "lloc de la felicitat", potser és una cosa molt diferent d'un mite. I aquest primer paradís de què parlen els cristians i aquest paradís definitiu al qual aspiren, es tornen una mica menys inversemblants.

I llavors, que important és que la moral cristiana no es presenti sota els trets de la moral de l'obligació o del deure, tan defensada per Kant i que tants cristians han adoptat més o menys conscientment. No hauríem d'oblidar que la gran predicació de Crist va començar amb aquestes paraules: "*Feliços els pobres..., feliços els qui treballen per la pau..., feliços els nets de cor*". Conec molts comentaris molt savis sobre les Benaurances que incideixen en tots els detalls del text, sense oblidar cap matís, però que, com per casualitat, ometen la paraula "*feliços*". I, tanmateix, el Senyor quan parla de salvació, empra sempre les imatges felices del banquet, de la festa, dels casaments... I quan es dirigeix als seus durant l'últim sopar, què els recomana? El seu testament no és cap altre que l'alegria, la plenitud de la seva alegria, que certament poden perdre, però que ningú té el poder d'arrabassar-los.⁶

En una paraula, la vida de Déu és felicitat i, de la mateixa manera, la vida eterna que Ell proposa és felicitat. I la vida cristiana sobre la terra és ja un avanç d'aquesta felicitat. Però, com es podria comprometre amb aquesta religió de la felicitat el qui no ha experimentat la felicitat? El privilegi de l'amor conjugal és el d'haver fet sorgir aquesta aspiració, que en moltes persones no és més que un tió sota la cendra, abans de la trobada amb l'amor, i que, gràcies a ell, els fa posar en camí cap a la felicitat que ve de Déu. Però, que fràgil és aquesta experiència de la felicitat! Per a molts totalment efímera. Són pocs als quals es pot aplicar la definició de matrimoni que proposava l'arquebisbe ortodox Innocent Borissov; "*el que queda a la terra del paradís*".⁷ De totes maneres, encara que la seva durada fos breu, aquesta experiència de felicitat és capital. Fràgil i efímera no són sinònims d'enganyosa.

Hi ha molts motius que expliquen la seva precarietat. Uns confonen la felicitat amb el plaer, i en perseguir-lo, perden la felicitat que havien descobert. D'altres intenten apoderar-se d'aquesta felicitat amb avideses i avarícia, ignorant que només aquells qui tenen una actitud d'admiració i d'ofrena són els que la reben. D'altres, hi busquen un absolut: destrueixen així, no només la felicitat, sinó també a l'ésser estimat, exigint-li el que ells mateixos són incapaços d'oferir.

Aquests errors són greus. Sobretot, per als que dubten d'aquesta experiència, que ironitzen sobre ella o, simplement, s'imaginen haver estat víctimes d'una il·lusió. Perdre la fe en la felicitat és, sovint, arriscar-se a no trobar, o a no mantenir, la fe en Déu.

Per sort, hi ha persones per a les quals aquesta experiència constitueix l'experiència més gran de la seva vida. Sens dubte, amb el pas dels anys, perdrà la seva vivacitat i la seva frescor inicials, però ho farà en favor d'una lucidesa, d'una profunditat, d'una

⁶ Jn, 15, 11; 16, 21-22, 17, 13.

⁷ Citat per Jacques DUQUESNES, *Demain, une Eglise sans prêtres?* Grasset, 1968

solidesa, que l'amor durant el seu inici no podia conèixer. Aquestes persones saben que no han rebut en herència una felicitat absoluta, sinó que han après a veure, en la felicitat nascuda del seu amor, la promesa d'una altra felicitat que junts persegueixen perquè ja l'han assaborit.

La mirada d'amor

L'experiència de la felicitat sobre la qual acabem de reflexionar posa en relleu un ensenyament d'importància cabdal: la felicitat sorgeix de l'amor. Felicitat i amor estan íntimament relacionats. Si l'home arriba a descobrir que està fet per a la felicitat, descobrirà com a conseqüència que està fet per a l'amor i que no pot trobar aquesta plenitud fora de l'amor, fora de les exigències i de les riqueses de l'amor.

L'experiència de l'amor és complexa; el diàleg de les mirades juga un paper essencial. Aquells que renuncien a aquest diàleg i el substitueixen ràpidament per una trobada més tangible, l'abraçada dels cossos, no saben el que es perden. Descobrir-se de sobte en la mirada d'un altre, com en un *mirall-on-un-es-veu-vist*, segons l'expressió de Lanza del Vasto, i descobrir-s'hi digne de ser estimat, no és una cosa trivial. Finalment, un comprèn que té **una raó de ser** i, encara amb més rotunditat, que un **és**. Mentre una persona no ha reconegut en la mirada d'un altre que pot ser estimada o, més exactament, que és estimada, carregarà aquest sentiment propi dels nens no-estimats o mal-estimats, que jo he trobat encertadament expressat per un personatge de novel·la. *"Jo estava de més. Dormia en un llit supletori, col·locat de qualsevol manera a l'habitació, que es podia plegar en qualsevol moment. Si me n'hagués anat, no hauria deixat un lloc buit"*.⁸

Però si l'amor és present, tot canvia. Un percep que té un valor, que ocupa un lloc al món, ja que una altra persona ens necessita. *"Em necessita per ser feliç"*, es repeteix un a si mateix amb exaltació i alegria. Llavors un se sent "justificat", com quan es diu d'una decisió que està justificada. No hi ha motius per menystenir-se, un pot estimar-se perquè algú l'estima, com li passa a aquest personatge de Mauriac: *"Aquest descobriment meravellós que jo feia; ser capaç d'interessar, agradar, d'emocionar... Jo em reflectia en una altra persona i la meva imatge, així reflectida, no produïa rebuig... Recordo aquest desglaç de tot el meu ésser davant la teva mirada, aquestes emocions brotant, aquestes fonts alliberades"*.⁹ Finalment un pot reconciliar-se amb si mateix.

L'amor crida a l'amor. Ser estimat condueix a estimar. Apareix llavors un enlluernament, una gratitud, una generositat que estan impacients per expressar-se i que un ignorava que sorgien del seu propi ésser. *"No és estrany que davant d'aquest bell rostre teu, i sense que jo sabés com, alguna cosa en el meu interior, abans tan trist, confús i amarg, es posés a cantar. Tota una part de mi que jo no sabia que existia perquè estava sempre en altres coses i no hi pensava. Ah! Déu meu! És clar que existeix i viu intensament"*.¹⁰

⁸ Pierre GASCAR, *La Graine*, Ed. Rombaldi, 1979

⁹ François MAURIAC, op. cit

¹⁰ Paul CLAUDEL, *Le Père humilié*, a *Theâtre II*, La Pleiade, Gallimard, 1965, p. 529

I vet aquí que per l'amor i pel do, un acaba per assemblar-se a aquell que un havia descobert al *mirall-on-un-es-veu-vist*, que era un mateix, però no ho era del tot, ja que aquest mirall, que és la mirada d'amor, té la propietat de presentar-nos la imatge, no d'allò que som en aquell moment, sinó d'allò que serem capaços de ser.

La mirada de Déu

Com no ha de tenir aquesta experiència de l'amor un abast espiritual? Si la vivim amb lleialtat, pot fer que, fins i tot aquells que no tenen fe o que no tenen més que una fe incoativa, inicial, puguin pressentir que *l'amor és alguna cosa més que l'amor*, que la font de l'amor potser està situada més enllà del cor de l'home. Si la felicitat és a l'amor el que la llum és a la flama, aquell que per la felicitat humana arriba a sospitar l'existència d'una altra felicitat, podria també arribar a deduir que a aquesta altra felicitat correspon també un altre Amor, i que està fet per a aquest altre Amor i per a aquesta altra felicitat.

Si troba en el seu camí una mà amiga que el condueixi a Crist, i si sent fixa en ell aquesta mirada del Senyor sovint evocada als Evangelis: "*Jesús se'l mirà i se'l va estimar*" (Mc 10, 21), llavors descobrirà que la seva vida està plena de sentit, ja que és valuós per a Algú.

El *mirall-on-un-es-veu-vist* és exactament la mirada de Déu. Com podria no estimar-se a si mateix aquell que es descobreix als ulls de Déu? Tan preciós que Déu no ha escatimat el seu preu: "*He vessat tal gota de sang per tu*". Quan Pascal va comprendre això, es va commoure fins al fons del seu cor. Molt abans que ell, sant Pau havia dit ja: "*em va estimar i es va entregar ell mateix per mi*" (Ga 2, 20).

Descobrir-se estimat és, alhora, estimulants i terrible. Si un cedeix a la crida de l'amor, deixa de pertànyer-se... Això és la fe, aquest sí dit a Déu. Arribaran dies potser, en què un es retraurà aquest gest imprudent, però serà massa tard i a més un es felicitarà per aquest "massa tard". Això és el que en termes inoblidables expressa Jeremies (cf. 20, 7-9)

L'última raó de ser de l'amor entre l'home i la dona és, doncs, la d'evocar un altre Amor i encaminar-se cap a ell. El que ja és veritat en tot matrimoni, ho és encara més en la unió dels cristians casats que l'Església defineix com a sagrament: una realitat humana, que no només simbolitza una realitat divina, sinó que a més ens porta cap a ella.

Aquest Amor, al qual els esposos són conduïts gràcies al seu amor, sota un impuls d'acció i reacció acaba per transformar radicalment la seva unió. S'estimaran, a partir de llavors, amb un amor que és una prolongació de l'amor de Déu.

Que obrin la primera epístola de sant Joan i es trobaran amb l'alegria de veure que el seu amor mutu i l'amor de Déu és tot un: "*Nosaltres hem conegut l'amor que Déu ens té i hi hem cregut. Déu és amor, i el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell. A dins nostre, l'amor ha arribat a la plenitud*" (1Jn 4, 16-17).

EN POQUES PARAULES:

El veritable amor ens condueix a una espècie d'estat de gràcia que podríem concretar en cinc elements essencials. En aquesta reunió veurem els dos primers:

1. La felicitat: ens sentim alliberats de la tristesa, salvats per la nostra parella, d'una manera que dona sentit i alegria a la nostra vida. I això és el que Déu vol per a nosaltres, que siguem feliços perquè la felicitat ens acosta a Ell.
2. La mirada d'amor: descobrir-se mirat amb amor és una de les experiències més belles de la vida. Reconèixer-se estimat en la mirada de l'altre, sense necessitat que aquest amor hagi de ser expressat de cap altra manera, ens fa sentir valorats, necessitats, esperats... aquesta mirada dona sentit a les nostres vides. Aquesta experiència de sentir-se estimat condueix a estimar i a expressar el millor de nosaltres en aspectes que ni tan sols imaginàvem. I en aquesta mirada d'amor és on podem reconèixer la mirada de Déu: Els que s'estimen arriben a intuir que l'amor, aquesta font meravellosa de felicitat, ha de tenir una dimensió espiritual que està més enllà del cor de l'ésser humà. Sentir-se mirat amb amor per Déu, que viu en cadascun de nosaltres, ens porta a evocar aquest amor perfecte i a desitjar assolir-lo:

"Nosaltres hem conegut l'amor que Déu ens té i hi hem cregut. Déu és amor, i el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell. A dins nostre, l'amor ha arribat a la plenitud" (1Jn 4, 16-17).

Aquí trobem els cristians casats el que l'Església defineix com a sacrament: una realitat humana que simbolitza una realitat divina i que ens condueix a ella.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada:

Si un torna amb el pensament als primers temps de l'amor, un percep el record de l'altre com envoltat d'una espècie de claredat perquè al principi sempre hi ha un enlluernament. Una cosa única i miraculosa es produïa entre nosaltres amb l'intercanvi de paraules, de gestos, de mirades. Tot el que el joc de la relació entre tots dos podia donar de si, era ja allà present, en la immaculada precisió de l'inici. El món s'omplia de signes, la fragmentació de la vida s'unificava. La solitud, la inseguretat, la por davant el futur desapareixien perquè algú ens havia triat, ens havia estimat, ens havia retornat aquesta fràgil consistència tan necessària per fer front a la vida, per curar-nos del passat. Això ens empenyia a explorar-nos en profunditat, a la recerca de tot el que érem i havíem estat, amb el desig d'oferir a l'altre la nostra autenticitat. L'altre per la seva banda, ens oferia el seu temps, els seus pensaments i aquesta coincidència d'amor ens semblava un do immerescut.

Es tracta d'una intuïció perquè no hi ha res calculat, perquè l'atracció mútua no es racionalitza, perquè tota la relació entre tots dos està en estat de germen. Però aquesta intuïció tan bella i poderosa, caldria matisar-la amb l'adjectiu "intel·ligent". Malgrat la joventut i la inexperiència, es pot dur a terme d'una certa manera una valoració lúcida de l'altra persona; descobrir amb alegria els valors que compartim i alhora no tancar els ulls davant els punts foscos que seran font de patiment entre tots dos. Si ens proposem un coneixement més complet de l'altre en diferents i variades circumstàncies de la vida i aprofundim en una comunicació veritable i profunda, podrem arribar a descobrir si és possible crear entre tots dos un projecte de vida comú. Partirem llavors d'un sí alhora espontani i reflexiu.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

Retrocediu amb la vostra mirada al començament del vostre amor...

1. Parlem junts d'aquest sorgiment de la felicitat, nova, penetrant, insistent... desconeguda fins aleshores. Del descobriment que tu, jo, nosaltres, estem fets per a la felicitat, per a l'amor. Intentem recordar el que ens va emocionar en l'altre, el que admiràvem l'un de l'altre. Rememorem el moment en què ens vam descobrir, les nostres primeres sortides, els escrits que ens dirigíem, tot allò que fèiem per conèixer-nos millor.
2. És de l'amor d'on sorgeix la felicitat. Compartim ara experiències de la nostra vida conjugal i familiar que confirmin aquesta afirmació.
3. Les nostres mirades l'un cap a l'altre, l'un per a l'altre:
 - Recordem les nostres primeres mirades, la primera mirada en què em vaig sentir estimat/da per tu: què va canviar en cadascun de nosaltres?
 - I actualment: què diuen les nostres mirades?
4. Tornem al moment en què vam comprendre, en què vam sentir que aquesta fe en la felicitat ens orientava cap a Déu, cap a la felicitat de Déu, cap a la vida i la felicitat eternes. Compartim junts sobre aquesta cerca de l'amor de Déu, de la felicitat en Déu, que transcendeix el nostre amor conjugal.

Acabem aquesta sentada dedicant uns segons a mirar-nos com si fos la primera vegada. Ara agafem-nos amb força de la mà i mirem-nos com si fos l'última vegada que estarem junts.

LA REUNIÓ D'EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Lectura de la primera Carta de Joan (1Jn 4, 16-19)

"Nosaltres hem conegut l'amor que Déu ens té i hi hem cregut. Déu és amor, i el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell. A dins nostre, l'amor ha arribat a la plenitud, i per això mirem amb confiança el dia del judici, perquè, tot i que estem en aquest món, vivim tal com Jesucrist viu. On hi ha amor no hi ha por, ja que l'amor, quan és complet, treu fora la por. La por i el càstig van junts; per això el qui té por no és perfecte en l'amor. Ja que Déu ens ha estimat primer, estimem també nosaltres."

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. El fet de recordar un període de la nostra història ens permet reviure en part les mateixes emocions que vam experimentar en aquella època.

Durant la sentada hem viatjat als primers instants del nostre amor. Podem compartir el que vam sentir en evocar la nostra trobada i descobriment mutu.

2. El Pare Caffarel parla de buidor, solitud, absència de sentit abans d'aquesta trobada d'amor. El meu cònjuge em confirma el fet que valc molt, que per fi existeixo per a l'altre. Quina és la vostra experiència sobre aquest tema?
3. Com us vau adonar o com vau sentir que el vostre amor humà us acostava a Déu o fins i tot es nodria de l'amor de Déu? Podeu compartir sobre algunes decisions preses en parella arran d'aquest descobriment i sobre el camí recorregut als Equips de la Mare de Déu.
4. L'amor conjugal és una segona oportunitat de "sanació" en la nostra vida, sanació de ferides passades. Què us inspira aquesta reflexió?

ORACIONS FINALS

- Per a la canonització del pare Caffarel
- Magníficat

SEGONA REUNIÓ

La comunicació

La comunicació entre els esposos

L'amor entre l'home i la dona, aquest amor que es tradueix en felicitat, és reciprocitat, diàleg, comunicació total. Tot plegat és una novetat per als que viuen l'inici d'un amor encara jove.

I aquesta novetat els sembla tan admirable perquè des de feia anys, i tant un com l'altre, els acompanyava sempre un dolorós sentiment de soledat. De vegades adormit, d'altres agressiu, sovint desesperat, però sempre hi era com un estrany company la presència del qual no s'explicaven. De vegades es rebel·laven contra ell, d'altres es resignaven: *“No hi ha elecció; estem sols”* escrivia Rilke, *“ens està permès fer-nos il·lusions, però jo prefereixo mirar l'assumpte cara a cara, encara que això em produeixi vertigen”*.¹¹

Del sentiment de solitud a la comunicació

En enamorar-se, comprenen el significat d'aquest sentiment de solitud: i és que els preparava per a l'amor i per a la comunicació. Com podrien haver desitjat i acollit l'amor i la comunicació, si no haguessin experimentat abans amb duresa que no és bo que l'home estigui sol? (Gn 2,18). La soledat els ensenyava de manera negativa el que ara l'amor els ensenya de manera positiva: que la comunicació és la llei profunda de l'ésser humà, que la persona és "relacional". L'home no existeix amb una existència veritablement personal, més que en la mesura que existeix per a un altre, amb el sentit que els filòsofs contemporanis donen a aquesta expressió *existir per a...* Des d'aleshores ho saben, i cadascú pot dir: *“Existeixo perquè existeixo per a tu”*.

Comunicar, comunicar-se a través de l'Esperit, d'ànima a ànima, és una experiència prodigiosa. Però l'home és una ànima encarnada. Per tant, aquesta comunicació es realitza pels cossos. Una mirada, un somriure, una pressió de la mà, el do dels cossos, tot és un mitjà per comunicar-se. Les actituds, els gestos, tant com les paraules, estan carregats de sentit. Però cal que l'Esperit vulgui ser present en totes aquestes activitats corporals, llisqui per transfigurar-les, vetlli perquè no degenerin en automatismes, o el que seria pitjor, perquè no siguin expressió del simple instint corporal.

Tenen raó els que festegen i els casats recentment, en alegrar-se del meravellós alliberament que deuen a l'amor. Gràcies a ell han pogut escapar de si mateixos. És un alliberament meravellós, però compte, és també una exigència immisericorde. No cal comunicar només en les hores en què és fàcil i ens ve de gust posar en comú les coses, sinó que cal fer-ho al llarg de tota la vida. I si al principi semblava una cosa senzilla -era

¹¹ Frase citada per Anne LINDBERCH en *Solitude face à la mer*, Amiot-Dumont, Paris, 1955, p. 39

com un alleujament- un s'adona aviat que la comunicació que l'amor exigeix va molt més lluny del que un pensava. Es tracta d'alguna cosa més que de conjuguar el verb estimar, alguna cosa més que intercanviar emocions, sentiments, pensaments superficials; el que cal revelar és el nostre ésser profund, el jo íntim, i per això mostrar-se tal qual és, amb les seves riqueses i les seves misèries. I això tampoc passa únicament en el moment en què és agradable rebre l'altre, sinó que a cada instant, cal disposar-se a acollir la presència, les paraules, el do de l'altre.

La comunicació entre aquells que s'estimen és difícil, fins i tot cruel de vegades. Però la seva crueltat és com la de l'educador que obliga la persona a superar-se, a alliberar tot el seu potencial. Qui accepta comunicar-se, creix interiorment. Qui es nega, es condemna a l'asfíxia. Si hem de ser francs, només l'amor aconseguix el miracle que els que estàvem separats per murs infranquejables, des del pecat pel qual Adam es va aïllar de la creació en distanciar-se de Déu, ens puguem comunicar.

Per això, és important assenyalar que la comunicació amb un altre ésser, ens fa entrar en relació amb el món sencer: "*He descobert una cosa gran, és l'amor qui ens dona les claus del món i no qui ens les treu*".¹² Tants moralistes curts de mires no arriben a comprendre aquest miracle i continuen convidant als que festegen i als esposos a no deixar-se captivar per l'amor. És veritat que es pot estimar malament, i que el fals amor empresona les persones, però, en canvi, l'amor veritable, allibera el cor humà.

En diàleg amb Déu

Aquest gran educador en l'amor, l'Esperit Sant, al qual l'amor ofereix una oportunitat especialment favorable, treballa per fer passar els que s'estimen, de la comunicació entre ells a la comunicació amb Déu. Si ja estan familiaritzats amb ella, el seu amor serà una gran ajuda per viure-la més perfectament. Totes les lleis de la comunicació que van descobrint dia a dia en les seves relacions mútues, aviat els semblaran secrets revelats per avançar en la intimitat amb Déu.

És molt important que aquells que encara no han après a viure amb Déu, però hi aspiren, compreguin que la religió cristiana és comunicació amb Déu, de cada persona amb Déu. Comunicació en l'amor. És a dir, cal presentar-los el Projecte de Déu com un gran projecte dirigit per la voluntat de Déu per entrar en comunicació amb cadascun dels seus fills, com una crida de Déu a tota la humanitat a entaular relacions personals amb Ell. Llavors, tant en el pla de la fe com en el pla de l'amor humà (només que a un nivell més profund), l'home en respondre a l'amor de Déu adquireix el sentiment d'acceptar-se com a ésser, de descobrir la vida veritable. Fins aleshores es preguntava si la seva existència era veritablement real i no només un somni. A partir d'aquell moment, sap, és, viu. *Existeix*, des del moment en què *existeix per a Déu*.

Negar-se a comunicar-se en l'àmbit personal, és ja destruir-se; en l'àmbit religiós és pròpiament morir. Separar-se de Déu és el que els moralistes entenen com a pecat mortal.

¹² Paul CLAUDEL, *Le soulier de satin*, en Théâtre II, La Pléiade, Gallimard, 1965, p. 772

De la mateixa manera en què l'amor humà en comptes d'aïllar-nos ens obre al món, la comunicació amb Déu causa aquesta paradoxa; singularitza l'home davant tota la creació i alhora el fa entrar en comunicació amb tots els éssers, però en Déu. Escolteu a Francis Jammes: *"Semblava que davant dels seus ulls s'obria un món nou. L'ocell, l'arbre, la pedra, tenien una claredat que no coneixia i la teula que il·luminava el sol ponent, es delineava amb uns contorns nítids i precisos. Ja no era aquell malson boig i grotesc en què les coses semblen sorpreses d'existir; ara cada cosa era tal com és..."*¹³ En llegir aquestes línies, un imaginaria que l'autor les hagués escrit en enamorar-se; en realitat ho va fer l'endemà de la seva conversió.

La qual cosa podria portar-nos a deduir que tot amor autèntic i, encara més, que l'amor conjugal, l'amor de Déu, fa néixer en nosaltres un cor fraternal per a tots els éssers de l'univers.

Una nova soledat

D'una banda, a partir d'aquesta experiència de la comunicació que es dona en l'amor humà, l'Esperit de Déu ens ensenya a comunicar-nos amb Déu. Però de l'altra banda, disposa d'un altre recurs, encara més poderós. Fa ressorgir el sentiment de solitud en el si mateix de l'amor. Nuvis i esposos, s'espanten: s'haurien equivocat en pensar que amor i solitud eren incompatibles, contradictoris, que l'amor havia eliminat definitivament el sentiment de solitud? (...)

El que cal dir-los és que s'interroguin sobre la seva experiència de solitud. Recordaran que aquest sentiment que dominava la seva adolescència tenia un significat; els recordava que l'home no està fet per estar a soles amb si mateix, sinó per a la comunió en l'amor recíproc. La seva soledat d'avui, precisament en el mateix si de l'amor, és d'una altra classe. Mentre que en l'adolescent era una invitació al diàleg amb l'altre, ara és una invitació al diàleg, a la comunicació, però amb Déu. És possible que haguessin cregut que l'amor humà seria suficient per omplir el seu cor... Déu no podia deixar-los en aquest error per molt de temps. Estan fets per a un altre amor; que els està esperant.

Estaran els cristians lliures d'aquesta nova aparició del sentiment de solitud? Si la seva unió amb Déu fos prou profunda, si el seu amor humà estigués lliure de tota il·lusió, és segur que no coneixerien aquest desgavell. Però el coneixen. Algú va escriure: *"No és la vida l'aprenentatge de la soledat, i el matrimoni el mitjà més subtil de conèixer-la?"* No, el matrimoni no és el mitjà més subtil d'experimentar la solitud, sinó més aviat el de descobrir que la vida amb aquest Altre posa fi a tota soledat.

I, a la llar cristiana, aquest Altre no és lluny. Se'l pot trobar fins i tot en el diàleg conjugal. Va ser Ell qui va dir: *"on n'hi ha dos o tres de reunits en el meu nom, jo soc allí enmig d'ells"*. (Mt 18, 20).

Molts esposos s'inquieten: no hauríem de témer aquesta crida a un altre Amor? El nostre amor conjugal no es veurà disminuït? La resposta me la va donar un dia un amic

¹³ Francis JAMMES, *Clairières dans le ciel*, París, Mercure de France, 1906

en dir-me de la seva dona, profundament religiosa: *"Quan ella acaba de fer oració, la seva tendresa amb mi està renovada"*.

EN POQUES PARAULES

El Pare Caffarel identifica la comunicació com un element essencial de l'estat de gràcia que sorgeix amb l'amor. Destaca que aquesta comunicació no només sosté la relació matrimonial, sinó que també influeix en les nostres relacions amb els altres.

El camí cap a una veritable comunicació comença amb l'experiència de la soledat, una sensació que pot ser angoixant, però que revela una veritat essencial: l'ésser humà existeix per relacionar-se, per dir "existeixo perquè existeixo per a tu". Aquest descobriment impulsa a l'amor i a una comunicació constant, sigui verbal, gestual o fins i tot espiritual, portant-nos cap a una dimensió més elevada de felicitat, acompanyats sempre per l'Esperit.

Déu vol la nostra felicitat i se n'alegra. Tanmateix, els esposos han de reconèixer que la comunicació no es limita als bons moments, sinó que s'ha de cuidar també en les dificultats. A vegades, pot semblar que es perd alguna cosa d'allò que ens va captivar de l'altre. En aquests moments, la comunicació esdevé una crida a compartir el més profund i íntim del nostre ésser, sempre oberts a escoltar i ser escoltats. Aquest esforç per mantenir una comunicació autèntica porta l'amor a un nivell més profund, més proper a l'espiritual.

L'amor conjugal, a més, reflecteix la nostra relació amb Déu. En el cristianisme, la religió es concep com una comunicació d'amor entre Déu i cada persona. En descobrir el nostre propòsit diví, podem dir: "Existeixo perquè existeixo per a Déu". Aquest vincle amb Ell esdevé el model per a les nostres relacions humanes, on també ens sentim cridats a estimar, compartir i relacionar-nos.

Tot i que el sentiment de solitud pot sorgir fins i tot dins de l'amor, no ha d'espantar-nos. És una invitació a recordar que no estem fets per a la soledat i que Déu sempre estarà al nostre costat, ajudant-nos a trobar consol i plenitud tant en les nostres relacions humanes com en la nostra connexió amb Ell.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada:

La relació de parella es viu en una vida plural i complexa que toca totes les arestes de la realitat i no es juga sempre en una intimitat total i feliç, o en moments privilegiats i perfectes. Amb la vida en comú la parella arriba a conèixer-se tan íntimament que les debilitats i les manies, les "ombres" que ja s'insinuaven en els primers temps de la relació i cadascú havia intentat dissimular, es fan massa evidents. Dia rere dia, i a força

de repetir-se, aquests defectes es fan tan presents que moltes vegades oculten tota la resta. Els trets excepcionals es fan bocins davant els petits esculls del dia a dia. Aquella persona, tan atractiva, que un descobria àvidament al principi, està finalment molt a prop, massa a prop de vegades, perquè continuï despertant la mateixa admiració.

L'opinió general és que, quan un s'enamora, això provoca una visió idealitzada de la persona estimada i quan aquesta etapa acaba, un es troba davant la veritat. Però no és exactament així. El que l'inici de l'amor fa descobrir sobre l'altre no pertany al gènere de la il·lusió. Al contrari, és la porta que s'obre i permet entreveure el que hi ha de millor i més veritable en l'altre, a condició que l'exercici participatiu que engendra l'amor en aquests primers temps es mantingui sempre actiu entre tots dos. Es tracta d'un exercici. Per tant, cal mantenir-se alerta i és participatiu, així que incumbeix a cadascun dels dos. Si només se'n compromet un, l'exercici resultarà impossible.

Si utilitzem la intel·ligència del cor, aquesta capacitat de comprendre i d'assumir la vida, discernirem si, malgrat aquests punts foscos i contradictoris que hi anem descobrint en ell o en ella, els punts positius compensen aquest altre costat negatiu que sabem que serà font de patiment. I, sobretot, hem de cultivar un cor ple de misericòrdia que comprèn i que accepta, que és pacient i sap excusar, que deixa reposar la mirada amb amor sobre l'altre, que para de criticar i aprèn a expressar la lloança, que reconeix la necessitat que té de l'altre i li ho diu. És molt fàcil sentir-se atret pel que un pot rebre; és més difícil preguntar-se sobre el que l'altre necessita.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

1. En aquest inici de la sentada, després de posar-nos sota la mirada de Déu, prenguem-nos un moment per reflexionar individualment, proveïts d'un paper i un bolígraf, i fem un esforç de memòria i clarividència per respondre les dues preguntes següents:

- Què em va agradar de l'altre durant els primers temps?
- Puc nomenar totes les qualitats i bel·leses que encara descobreixo avui en el meu cònjuge?

Després d'aquest temps prou significatiu, intercanviem entre nosaltres el que hem escrit i dialoguem.

2. Sobre la soledat: d'adolescent o de jove adult, tenia aquest sentiment abans de conèixer el meu futur cònjuge? Compartim sobre aquest estat de soledat, la seva evolució des de l'inici de la nostra relació i després de diversos anys de matrimoni.

3. Veiem alguna relació entre el nostre propi sentiment de solitud i la proximitat amb Déu? Algun tipus de soledat ens ha acostat a Déu? De quina manera?

4. Quins són els nostres mètodes de comunicació preferits? Han variat al llarg dels anys? Com tenim en compte el nostre propi llenguatge corporal i el del nostre cònjuge? Compartim quin lloc ocupa la tendresa en la nostra relació conjugal.

5. Estimar és aprendre a conèixer l'altre cada dia més. És una cosa que sempre haurem de descobrir en l'escolta i en el compartir. Podem identificar què obstaculitza la comunicació amb el nostre cònjuge? Podem buscar junts com desactivar aquests obstacles?

LA REUNIÓ D'EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Carta de Sant Pau als Efesis 4, 29-32

Que de la vostra boca no surtin mai paraules perverses; tan sols, quan calgui, paraules bones que edifiquin els altres i facin bé als qui les escolten. I no entristiu l'Esperit Sant de Déu, que us ha marcat amb el seu segell per al dia que sereu redimits. Allunyeu de vosaltres l'amargor, l'enfuriment, la ira, els crits, les injúries i tota mena de dolenteria. Sigueu bondadosos i afectuosos els uns amb els altres, i perdoneu-vos tal com Déu us ha perdonat en Crist.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip:

1. La religió cristiana és comunicació de l'home amb Déu. El disseny de Déu és establir relacions personals amb les seves criatures. Com convivim amb aquests dos amors: l'amor a Déu i l'amor al cònjuge? Ens ha suposat un conflicte personal en algun moment de la nostra relació? Quina ajuda concreta posem en pràctica per ajudar-nos mútuament en la nostra relació amb Déu?
2. Déu ens ha donat al nostre cònjuge per estimar-lo. El Pare Caffarel escriu que en el diàleg conjugal l'Esperit Sant ens ensenya a comunicar-nos amb Déu. Com organitzem el nostre deure de seure? Com el preparem? Què podem fer perquè els nostres cors estiguin en disposició d'acollir aquest temps de preparació per estimar-nos millor i experimentar en el nostre amor l'amor diví del nostre Déu?
3. Compartim junts sobre com la comunicació conjugal, en amor i en veritat, ens ajuda a entrar en comunicació amb Déu mateix, ens fa prendre consciència que existim no només per al nostre cònjuge, sinó també per a Déu, i ens obre a tots.

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

TERCERA REUNIÓ

Incompletesa i gratuïtat

Descoberta de la "incompletesa"¹⁴

Entre les variades experiències que acompanyen el naixement de l'amor, n'hi ha una que sobresurt. Abans de la trobada amb aquell o aquella que s'estima, tant un com l'altre, eren éssers incomplets, però no n'eren conscients. Vivien com si es bastessin a si mateixos. No obstant això, experimentaven la necessitat d'enriquir el seu propi jo, per créixer, per arribar a la plenitud. En realitat, el que els faltava era una persona complementària. No algú que pogués ajudar-los a omplir les seves llacunes, o que els proporcionés algun suplement, per ser més o per tenir-ne més, sinó algú que els aportés el que mai podrien aconseguir per ells mateixos: **l'altra meitat del món**.

Aquesta altra meitat del món, masculina o femenina, no és un bé que un posseeix d'una manera definitiva. Una cosa s'adquireix, però una persona es rep en la mesura que un es fa do, també, en rebre-la; i si se l'empresona per posseir-la, llavors, o bé s'escapa, o bé renuncia a la seva llibertat i llavors un s'apropia només de la cosa en què aquesta persona s'ha convertit.

El descobriment de la nostra "incompletesa" en relació amb l'altre sexe, és un esdeveniment espiritual important, perquè és la presa de consciència d'una pobresa radical, indiscutible. La majoria de les persones fan aquest descobriment en la relació d'amor: descobreixen la seva pobresa just quan en són alliberats. Alliberats sí, però a condició que l'altra persona romangui present i s'ofereixi.

Ningú pot deixar de reaccionar en descobrir aquesta "incompletesa". No hi ha cap altra alternativa més que acceptació o rebuig. Quants comportaments, sobretot en el terreny sexual, però també en l'àmbit social, no tenen cap altra explicació que la negació d'aquesta pobresa. Els psicòlegs han subratllat la importància d'acceptar el nostre sexe; ¿han afirmat prou, que és igual d'important acceptar que no s'és més que un d'aquests dos sexes, i per tant cal acceptar la "incompletesa" i la pobresa que se'n deriva?

I també la dependència, ja que el pobre és necessàriament dependent. Negar-se a aquesta dependència és una reacció d'adolescent recelós. I és comprensible: no vol sacrificar la seva autonomia i en part té raó. Més tard, però només una mica més tard, descobrirà que, en l'amor, l'ésser humà pot fer-se dependent sense que aquesta dependència signifiqui ni alienació ni abdicació de la seva dignitat de persona. L'adult, clarament, pot trobar en aquesta acceptació de la dependència, la maduració de la seva personalitat, l'exaltació de la seva llibertat.

¹⁴ Aquesta paraula no existeix, és un concepte que procedeix del francès literari "incompletude". Aquest neologisme va ser una creació intencional per expressar un concepte teològic i filosòfic específic sobre la naturalesa complementària del matrimoni.

Una pobresa molt més radical

Sens dubte, en seguir-me, haureu vist que Déu utilitza per als seus objectius aquesta presa de consciència de la "incompletesa" de l'home i de la dona, d'un en relació amb l'altre. Vol portar-los a descobrir una "incompletesa" molt més profunda que cal acceptar; *"En efecte, l'amor de Déu ens demana la mateixa facultat que necessita l'amor de les seves criatures, el sentiment que per nosaltres mateixos no estem complets i que el Bé Suprem en el qual arribarem a la plenitud, és algú fora de nosaltres"*¹⁵. Seria ridícul que l'home pretengués bastar-se a si mateix i ignorar l'altra meitat del món; però, pretendre ignorar Déu no és només ridícul, sinó més grotesc i tràgic. Per ser francs, aquest és el pecat primordial: *"Sereu com déus"* (Gn 3,5) somreia Satanàs a l'oïda d'Eva; autònoms, independents, sobiranament lliures!

En relació amb Déu, la pobresa de l'home és absoluta. Es podria dir que sense Déu l'home no té ni principi ni fi. En efecte, l'home existeix per una intervenció de Déu. Aquest "jo" amo de si mateix, que afirma; *"jo soc, jo vull, jo faig"*, no s'ha donat a si mateix l'existència, és de Déu i és Déu qui li ha donat. Però encara n'hi ha més: l'home rep el seu ésser de Déu a cada instant. De la mateixa manera que la taca lluminosa sobre la paret de la meua habitació existeix gràcies al raig de sol que es filtra a través de les persianes, el meu ésser no té ni consistència ni permanència, si no és per la paraula creadora que l'ha cridat a la vida i que el manté en ella.

Però hi ha una pobresa molt més dramàtica, la que consisteix a no poder assolir ni abraçar allò per a la qual cosa un ha estat creat, allò en què un trobaria plenitud de ser i de felicitat. Això és el que li passa a l'home en relació amb Déu. Privat de l'amistat de Déu, és un mort en vida, ja que està fet per a Déu, per conèixer-lo, per estimar-lo i posseir-lo, com l'ull està fet per veure, la intel·ligència per comprendre, el cor per estimar, l'home per a la dona i la dona per a l'home.

Si l'experiència de l'amor humà pot conduir a comprendre i a acceptar aquesta pobresa radical davant Déu, hauria també de tranquil·litzar la persona que, havent arribat al llindar de la fe, es veu envaïda pel pànic davant el pensament de consentir Déu, de llançar-se en l'abisme d'una dependència total en relació amb Ell. Tem sacrificar la seva grandesa d'home. És en cert sentit un sentiment respectable; respon a una idea justa de la seva noblesa; però aquesta noblesa, de qui l'ha rebut sinó de Déu? Déu és encara més gelós que l'home i no pot demanar-li que en renegui. L'experiència de l'amor és molt aclaridora; donar-se, fer-se dependent per amor no ens fa caure en la possessió d'un altre, com l'esclau que no és més que una cosa en mans del seu amo, sinó per contra, fa sorgir la nostra personalitat en tota la seva esplendor. És difícil captar-lo amb la raó, però és veritat evident per al que estima.

Cal afirmar-ho; igual que la unió de dues persones exigeix que l'amor entre elles es mantingui viu per no assemblar-se a l'encadenament de dos presos, de la mateixa manera, la fe en Déu requereix imperiosament, per ser viscuda en tota la seva plenitud, un amor a Déu fervent, viu, nou cada dia i cada dia més veritable. Els místics,

¹⁵ Paul CLAUDEL, Introducció a un poema sobre Dante en *Positions et Propositions*, T I, 1934, p. 431

que han tingut aquesta experiència, canten amb entusiasme l'alegria d'haver descobert la seva pobresa radical i la seva absoluta dependència en relació amb Déu. I són veritablement lliures.

Gratuïtat de l'amor

Aquest home que, de sobte, davant d'una dona concreta, comprèn que l'esperava des de sempre, que sense ella no està complet i no seria capaç de complir la seva missió, pot ser que s'hi acosti primer per conquerir-la. Però aviat s'adona del seu error. Fins aleshores tenia el sentiment de poder aconseguir-ho tot amb diners o per la força, intel·lectual, moral o física. Si fracassava, ho atribuïa a si mateix, a la seva falta de diners o de força.

Però passa que descobreix un altre món, el de l'amor, on riquesa i força no tenen valor. Seria ridícul que pretengués obtenir l'amor pagant-lo. Ja ho va dir el Càntic dels Càntics fa 25 segles: *"Els mars profunds no podran apagar l'amor, ni ofegar-lo les fonts dels oceans. I si algú oferís tots els béns de casa seva a canvi de l'amor, només obtindria menyspreu."* (Ct8, 7). I si recorregués a la força, seria un animal.

En aquest altre món, el món de l'amor, el món de la persona, del misteri de la persona, això no és una cosa de la qual un s'apodera sinó una llibertat que s'entrega. I aquest do de l'amor és com un miracle imprevisible, sempre gratuït. Però llavors, com l'obtenim? Només hi ha dues maneres. O seduir, en el sentit ampli de la paraula, és a dir, estimar, estimar amb un amor tal que faci sorgir l'amor al cor de l'altre. O bé sospirar. La paraula sona ridícula i, tanmateix, defineix una gran realitat; la humilitat d'un ésser que, d'una banda, confessa el seu amor i de l'altra, reconeix no merèixer de cap manera aquest do que no té preu, que és l'amor d'aquell a qui estima. Quan els dos amors, havent-se trobat, es corresponguin, cadascun s'obrirà al do de l'altre amb una actitud de reconeixement meravellat:

Posa't de genolls i jo em posaré de genolls! I acull la meua ànima que, estremida, jo acolliré la teua amb veneració entre els meus braços, havent-me posat de genolls, perquè és creació de Déu. I la protegeixo, estrenyent-la contra el meu cor¹⁶.

Aquells que han rebut aquest do impagable, que no s'imaginin posseir-lo ja per sempre. Cada dia cal esperar amb humil reverència el do de l'ésser estimat.

El regne de la gràcia

Aquesta experiència de la gratuïtat projecta una llum admirable sobre les relacions de l'home amb Déu. A través d'ella, el Senyor vol conduir-nos a la intel·ligència del món de la gràcia. Gràcia i gratuïtat són la mateixa paraula.

¹⁶ Paul CLAUDEL, *L'Échange*, en Théâtre I, La pléiade, Gallimard, 1964, p. 691

Més monstruosa encara que l'ambició de comprar-se l'amor humà, estigmatitzada al Càntic dels Càntics, hi ha la pretensió de procurar-se a preu d'or els dons de Déu. Una pretensió de tal calibre va arrencar a Pere un esclat de còlera: *"Quan Simó veié que l'Esperit Sant era donat per la imposició de mans dels apòstols, els va oferir diners tot dient: —Doneu-me també a mi aquest poder perquè tothom a qui jo imposi les mans rebi l'Esperit Sant. Pere li replicà:—Que es condemnin els teus diners i tu amb ells, si et penses que compraràs el do de Déu a pes de plata!"* (AC 8, 18-20).

Menys groller, però del mateix estil, és l'error de tots aquells que esperen la salvació pel compliment de la llei, per les seves proeses morals, pels seus mèrits. No coneixen la gratuïtat i la transcendència de la salvació cristiana. Si fos una espècie de paradís a la terra, podrien tenir excusa, però la salvació que Déu ens ofereix és una cosa molt diferent; és Ell mateix, conegut, estimat, posseït d'amor. I el do de l'amor d'una persona, com hem vist, no es compra ni es mereix. Molt menys si es tracta de l'amor de Déu.

Efectivament, l'home davant Déu ha de comprendre que el do de Déu només pot venir per pura iniciativa divina. Si hi ha un punt del dogma que la teologia ha meditat llargament i defensat aferrissadament, és el de l'absoluta gratuïtat de la gràcia. A l'home només li queda acollir-la, i fins i tot aquest acte pel qual ell s'obre al do de Déu, és en si mateix també un gran do de Déu.

Cal renunciar doncs a conquerir Déu amb les nostres forces. Però com podem obtenir el seu amor, quan és més valuós que cap altra cosa? Entre l'home i la dona, jo parlava de seducció; en aquest cas això està exclòs: qui gosaria pretendre arrencar l'amor al cor de Déu? Només queda fer-se necessitat. En això rau el sentit profund de l'oració. Però matisem bé, l'oració no és una pressió exercida sobre Déu, sinó una *espera*, una esperança, una bretxa oberta en el nostre ésser, a través de la qual Déu penetra en nosaltres. Quan, per la seva banda, Déu vol conquerir l'home i unir-se a ell per amor, no pot fer-ho sense respectar la gran llei de l'amor que ell mateix ha establert i que he definit abans; *"L'home no és una cosa de la qual un s'apropia sinó una llibertat que es dona"*. I sent això així, Déu ha de seduir l'home. I des d'aquesta perspectiva es comprèn tota la Història Sagrada. Amb les seves "*magnalia*", les seves grans obres, i les seves declaracions d'amor, Déu s'ha fet atractiu a un poble, un dels més pobres i dels més petits, i ho ha fet com un home conquereix el cor d'una dona. Li ha dedicat frases d'espòs enamorat; *"El teu Déu s'alegrarà de tenir-te com el nuvi s'alegra de tenir la núvia"*. (Is 62,5), I quan, igual que una esposa adúltera Israel el traeix, ell intenta cada vegada conquerir-la de nou: *"Jo la seduiré, la portaré al desert i li parlaré al cor"* (Os 2, 16).

Per fi va arribar per a Déu l'hora de la suprema temptativa de seducció, per guanyar, no només el cor d'un dels pobles de l'univers, sinó de la humanitat sencera. I el Fill de Déu es va fer carn i va habitar entre nosaltres i va donar als homes la més indiscutible prova d'amor: *"Ningú no té un amor més gran com el qui dona la vida pels seus amics"* (Jn 15,13).

Però una gran majoria dels homes no sap comprendre el llenguatge de l'amor. Això no impedeix que, des de fa vint segles, siguin milions els humans que s'han deixat seduir. S'han entregat a Crist, s'han obert al do de Crist. I romanen en Ell i Ell roman en ells.

EN POQUES PARAULES:

1. **La incompletesa:** La relació d'amor revela la nostra pobresa radical en fer-nos conscients de la nostra incompletesa. Aquest descobriment espiritual mostra que som dependents de l'altre per assolir la plenitud i acceptar aquesta mancança ens porta a una maduresa personal que ens fa més lliures. Per contra, la seva negació ens condueix a la insatisfacció i la infelicitat.

Tal com ha fet al llarg de tot el seu discurs, el Pare Caffarel trasllada aquesta presa de consciència de la nostra mancança en la relació d'amor, a la relació amb Déu. Déu ens dona l'existència i la plenitud; i comprendre la nostra dependència absoluta d'Ell permet una relació més autèntica. Els místics celebren aquesta pobresa radical en reconèixer la seva dependència total de Déu i la plenitud que Ell ofereix.

2. **La gratuïtat de l'amor:** L'amor no es pot comprar ni obtenir per mèrits, com s'il·lustra al "Càntic dels Càntics": "si algú ofería tots els béns de casa seva a canvi de l'amor, només obtindria menyspreu". Les virtuts que l'acompanyen són la humilitat, l'espera, el do i l'entrega desinteressada. En la relació amb Déu, això significa que la seva gràcia és un do gratuït que no es guanya mitjançant fites o mèrits. Aquest amor diví és generós i abundant, i la nostra tasca és obrir-nos a rebre'l.

Només podem pregar, trobar-nos amb Ell per donar-nos l'oportunitat d'acollir la seva gràcia vessada amb generositat i davant la qual moltes vegades passem de llarg. L'oració és el llenguatge de l'amor amb Déu, de la nostra trobada i de fer-nos receptius a Ell, que sempre ens espera.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada:

Caldria trobar l'equilibri entre el paper tradicionalment assignat a la dona, basat en el caràcter "sagrat" de la seva naturalesa, i la força rígida de la ideologia feminista que el presenta com el pur i simple producte d'una "cultura" masclista que no té res a veure amb la seva biologia.

Quan es veuen les parelles joves és fàcil reconèixer que són hereves d'aquesta inexcusable i justa lluita feminista. La dona ha estat finalment reconeguda, almenys en una part del món, com la igual a l'home en dignitat, en intel·ligència, en capacitat d'organització i de responsabilitat, però és important que tots aquests triomfs

exterior no la facin perdre la seva identitat profunda. La dona pot fer les mateixes coses que l'home, però pot ser que les faci de manera diferent.

A l'interior de la parella, aquest canvi en el paper de la dona ha estat de gran riquesa, però també és causa de conflicte. Com gestionem la feina a casa? Quin temps dedicarem als nens cadascun de nosaltres? Serà sempre el mateix el que renunciarà a llocs de treball superiors?

Si les parelles joves viuen això com una lluita lligada a la igualtat que es reivindica amb aferrissament, serà difícil tenir un clima de pau i d'equilibri. Una cosa és arribar entre tots dos a un compromís just per compartir el pes de la vida familiar i professional i una altra, conèixer les diferències d'acostament masculí/femení que matisaran totes les seves relacions. Si no accepten que la condició sexuada no es limita als òrgans biològics, sinó que afecta tota la seva vida en totes les seves dimensions, no ho viuran com una riquesa sinó com una causa permanent de conflictes. Si l'equilibri que es busca es basa únicament en la justícia i no es recolza mai en la gratuïtat de l'amor/caritat, aquest sempre estarà en perill. La fi de la unió home/dona és el d'entrar en relació com a home i com a dona per convertir-se en parella en plenitud.

Proposta de preguntes per preparar la sentada:

1. L'amor del nostre cònjuge ens fa ser plenament dona i plenament home. Adam va viure per primera vegada la *incompletesa*, aquest sentiment de tristesa davant la realitat d'una mancança, d'una absència¹⁷.

Som conscients cadascun de nosaltres de la nostra incompletesa? En quin moment de la nostra història personal es va manifestar, ens en vam adonar? Com la definiríem? Què és per a nosaltres "aquesta altra meitat del món" que ens proporciona el nostre cònjuge?

2. "Una cosa s'adquireix, però una persona es rep, en la mesura que un es fa do, també, en rebre-la..." Què ens inspira aquesta frase?

Tots experimentem la gratuïtat de l'amor de Déu, del do de Déu. Com ens il·lumina això en la forma de viure l'amor conjugal? En el dia a dia de les nostres vides, com vivim aquest do recíproc a través de les diverses tasques al servei de la comunitat conjugal o familiar?

¹⁷ Gènesi 1, 26-27: Déu digué:—Fem l'home a imatge nostra, a semblança nostra (...) Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona.

Gènesi 2, 20: L'home donà un nom a cada un dels animals domèstics i feréstecs i a cada un dels ocells; però no va trobar una ajuda que li fes costat.

Gènesi 2, 22-23: De la costella que havia pres a l'home, el Senyor-Déu va fer-ne la dona, i la presentà a l'home. L'home exclamà: —Aquesta sí que és os dels meus ossos i carn de la meua carn! El seu nom serà "dona", perquè ha estat presa de l'home.

3. En quina mesura el nostre amor conjugal ens fa prendre consciència de la nostra pobresa personal? Com vivim ser dependents de l'amor del nostre cònjuge? Què n'opineu del pensament del pare Caffarel, segons el qual la dependència d'amor ens fa lliures? Busquem junts exemples concrets.
4. Com i quan descobrim la nostra incompletesa respecte a Déu? En quina mesura la nostra incompletesa respecte al nostre cònjuge ens ha permès descobrir-ne una de més fonamental, més profunda i acceptar-la? Expliquem aquests descobriments.
5. Com es complementen mútuament la nostra pobresa conjugal i la nostra pobresa absoluta respecte a Déu? Estem convençuts que estem fets per a Déu, que sense l'amistat de Déu som morts vivents? Com conquerim i cuidem dia a dia l'amor conjugal i l'amor a Déu?

LA REUNIÓ D'EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Del llibre del Gènesi (Gn 2, 18-23)

Llavors el Senyor-Déu es digué: «No és bo que l'home estigui sol. Li faré una ajuda que li faci costat.» El Senyor-Déu va modelar amb terra tots els animals feréstecs i tots els ocells, i els va presentar a l'home, per veure quin nom els donaria: cada un dels animals havia de portar el nom que l'home li posés. L'home donà un nom a cada un dels animals domèstics i feréstecs i a cada un dels ocells; però no va trobar una ajuda que li fes costat.

Llavors el Senyor-Déu va fer caure l'home en un son profund. Quan quedà adormit, prengué una de les seves costelles i omplí amb carn el buit que havia deixat. De la costella que havia pres a l'home, el Senyor-Déu va fer-ne la dona, i la presentà a l'home.

L'home exclamà: —Aquesta sí que és os dels meus ossos i carn de la meva carn! El seu nom serà “dona”, perquè ha estat presa de l'home.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. Quins descobriments hem fet en llegir els textos del pare Caffarel? Parlem tant del nostre amor conjugal com de la nostra relació personal i de parella amb Déu.
2. Quins fruits del deure d'asseure's d'aquest mes podríem compartir amb l'equip?
3. Un amor gratuït del nostre cònjuge i del Senyor es construeix dia a dia. Expliqueu de quina manera pot convertir-se en una font de gràcia per a nosaltres i per al nostre matrimoni.

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

QUARTA REUNIÓ

Vocació de l'amor

La font de l'amor cristià no és al cor de l'home. Es troba en Déu. Als esposos que volen estimar, aprendre a estimar cada vegada millor, només els puc donar un consell, busqueu Déu, estimeu Déu, estigueu units a Déu, cedi-li tota la preeminència... Com més s'obrin al Déu de l'amor, més rica serà la seva relació d'amor. Davant d'ells s'obren perspectives infinites; el seu amor mai acabarà de créixer, ja que poden obrir-se sempre més al do de Déu. Si volen que el seu amor sigui una flama sempre viva, que estimin a Déu cada dia més...

El declivi de tants amors s'explica per l'oblit d'aquest principi fonamental; que allunyar-se de Déu i pecar contra Ell, és pecar contra l'amor en separar-se de la font de l'Amor. Negar-se a Déu és negar al cònjuge el seu pa quotidià: l'amor. Qui pretén valorar l'amor menteix quan menysprea l'Amor amb majúscula.

L'amor ve de Déu

Qui se separa de Déu, encara que no perdi la capacitat d'estimar, abandona el millor del seu amor. Per contra, aquest amor creix a mesura que creix l'amor per Déu. *La unió conjugal val, en qualitat humana i en qualitat d'eternitat, el que val la unió dels esposos amb Déu.* Com més s'obren al Déu de l'amor, més ric és l'intercanvi d'amor entre ells. Davant d'ells s'obren perspectives infinites, el seu amor no deixarà mai de créixer, ja que poden obrir-se sempre més al do de Déu. Si volen que el seu amor sigui una flama viva, cada vegada més alta, que estimin a Déu cada dia més.

Gràcies a l'oració i als sagraments, els esposos s'acosten a les fonts de la gràcia divina. La penitència alimenta la transparència dels seus cors, i aquest germen de foc, que l'Eucaristia diposita en cadascú, il·lumina i escalfa la seva vida conjugal. Si es mira sota aquest prisma, la confessió abans del casament i la comunió durant la missa que segueix, adquireixen un sentit extraordinari.

L'amor va a Déu

Déu és a l'origen de l'amor, però també al final. L'amor ve de Déu i va a Déu. Déu és l'alfa i l'omega. L'error està a fer de l'amor un absolut, el fi últim, un déu. Sens dubte els homes no cometrien aquest error si l'amor no parlés tan bé d'un altre amor, aquest Amor del qual el cor humà està assedegat.

Si el simple amor natural no fos un avançament d'aquest altre Amor, els homes no hi fundarien tantes esperances i no li retraurien tan amargament que els decebés.

Estaríem en pau amb l'amor, si no brillés en ell el foc de l'Amor, que té com a missió convidar-nos a buscar-lo a través d'ell, però sense aturar-nos-hi. Doncs si l'amor fa a la

humanitat una promesa atractiva, la fa de part d'un altre i aquest Altre és l'únic que pot mantenir-la. L'amor no és més que un missatger. Déu és el seu Senyor.

L'amor humà no és doncs "la gran farsa". No és ell qui enganya, són els homes els que s'equivoquen. Si calgués parlar de trampa, no és l'amor el culpable, sinó aquells que en fan un Déu totpoderós, capaç d'omplir el cor humà. Aquesta és la gran mentida. Enganyat, *el cor de l'home li ho demana tot a l'amor i l'amor el decep*. Com podria ser d'una altra manera? La criatura no pot saciar un cor que espera un amor a la mida del seu Creador. Aquesta decepció porta sovint a perdre la fe en l'amor: una falta que és tan greu com seria la d'idolatriar-lo. Després d'haver esperat tot de l'amor, el cor humà renuncia al que sí que podria esperar d'ell; que sigui un camí per anar a Déu. Això és el primer que li hauria d'haver demanat. L'amor humà és un mitjà i no un fi, però és un mitjà poderós.

Per al cor humà, l'amor és, en efecte, la gran oportunitat. El treu de si mateix. El fa lliure, ofert. L'arribada de l'amor és una hora de gràcia. *"Per què no confiar i seguir aquesta força que ens crida a sortir de nosaltres mateixos"*, diu una heroïna de Claudel¹⁸. Seguir-la més enllà de l'amor fins que ens porti a l'autor de l'amor.

En els amors feliços, els esposos no triguen a trobar Aquell que habita al centre de la seva unió... En els amors dolorosos, el patiment enfonsa el cor i prepara el lloc on Déu podria habitar si aquest cor desgraciat no cau en la temptació de la desesperança, ni tampoc en aquella, més greu encara, de negar aquesta fam d'amor i d'infinít en el més profund del seu ésser. En aquestes llars que pateixen, és també exacte dir que el seu amor condueix a Déu.

Al llarg de la vida d'un matrimoni, un amor viu mai deixa de ser un camí per anar a Déu, ja que és la gran escola del do i de l'abnegació.

L'amor és un mitjà, però és més que això. Un mitjà s'abandona quan s'ha assolit l'objectiu, s'oblida la barca a la riba quan ja no és útil. Els esposos han de conduir cap a Déu aquest amor que els ha portat cap a ell. L'amor col·labora en la seva salvació quotidianament; ells han de treballar per la salvació de l'amor. Però a poc a poc es va produint un canvi. Mentre que al principi ells es valien de la llei de l'amor per anar cap a Déu, arriba un dia en què passen per Déu per anar cap a l'amor. O més aviat el seu amor és en Déu i ja no cal deixar-ne un per anar a l'altre.

L'amor font de gràcia

Déu ja és present al cor del simple amor natural i els que el busquen, el troben. Però a les llars cristianes, fundades sobre el sagrament del matrimoni, la seva presència és infinitament més real i eficaç. Pròpiament parlant, no és l'amor el que es converteix en sagrament. És el compromís i la unió que es viu; l'amor que ha inspirat aquest compromís i que és ànima viva d'aquesta unió, participa en el sagrament; se'n podria dir que *no és només santificat sinó també santificant*.

¹⁸ Paul CLAUDEL, *Le Soulier de satin* en Théâtre II, La pléiade, Gallimard, 1965, p. 858

Des de fa segles, els homes li demanaven a l'amor la dolçor i l'alegria de viure; li demanaven molt i, no obstant això, no esperaven tot el que podria donar-los. Va arribar Crist i ara l'amor és capaç de transmetre als homes la vida divina. L'amor causa d'alegria, s'ha convertit en font de gràcia. Els homes li ho demanaven tot; ell els dona més que tot, ja que els dona la causa de tot; Déu.

Els cristians casats, com tots els cristians, recorren a la gràcia dels sagraments, en especial a l'Eucaristia, el més gran de tots, per alimentar la seva vida espiritual. Però, per què obliden tan sovint que aquesta mateixa gràcia resideix en el centre mateix del seu amor, on brilla la flama inextingible del sagrament del matrimoni?

Amb paraules del cardenal Bellarmin: *"El sagrament del matrimoni es pot concebre sota dos aspectes; el primer, l'acte que el crea, el segon, mentre dura després d'haver-se efectuat. És en efecte un sagrament semblant a l'Eucaristia, que és un sagrament no només del moment en què es fa present, sinó que també roman en el temps; doncs, mentre els esposos visquin, la seva unió serà sempre el sagrament de Crist i de l'Església".*¹⁹

L'amor, missatge de Déu

Alabança a Déu, l'amor ha de ser també un missatge de Déu.

L'obra és testimoni del talent de l'artista; tal peça, per exemple, ens submergeix en la vida profunda de J. S. Bach. De la mateixa manera les criatures ens parlen del Creador i ens revelen els seus pensaments i les seves perfeccions; els cels estrellats ens comuniquen la seva ciència, l'oceà ens manifesta el seu poder, la mirada clara d'un nen ens deixa entreveure la seva puresa. Però l'amor ens fa una confidència molt més profunda, infinitament més enriquidora per al cor humà; ens ensenya l'amor que habita el Cor de Déu.

Un gran amor humà prova que l'amor existeix sobre la terra, el que és ja una notícia singularment important per a tants dels nostres contemporanis que han perdut la fe en l'amor, però sobretot, ens ofereix una imatge autèntica d'aquest amor del Pare i del Fill en la unitat de l'Esperit Sant: proclama que Déu és amor. L'amor humà és la referència que ens ajuda a comprendre l'amor diví. Pel seu poder de fer de dues persones una de sola, salvaguardant la personalitat de cadascú, l'amor ens permet comprendre la misteriosa unió de Crist amb la humanitat i el matrimoni espiritual de l'ànima amb el seu Déu.

Aquest és el missatge de Déu que l'amor conjugal porta als homes. La seva importància ens permet conèixer el valor i la confiança que Déu li atorga.

¹⁹ Citat per PIO XI a l'Encíclica Casti Conubi, Roma, 31 de desembre de 1930

EN POQUES PARAULES

Per al pare Caffarel hi ha una diferència fonamental entre l'amor que es tenen les parelles cristianes i el d'altres persones no-creients. Es tracta d'ubicar correctament la font d'aquest amor, que alguns pensen que depèn exclusivament de nosaltres. En canvi, tenir la certesa que està en Déu ens pot proporcionar un plus de profunditat i de qualitat. Tenir clar on és la font ens obre a un món de possibilitats i de creixement en aquest amor. En canvi, el declivi de tants amors es podria explicar per un allunyament de Déu i el pecat que significa separar-se de la font de l'amor.

Per acostar-se a Déu tenim l'oració i els sagraments, que passen a assumir una nova dimensió en convertir-se en font i aliment del nostre amor. A més, aquesta gràcia on trobem l'origen de l'amor també és el destí final. Déu és el principi i la fi, l'alfa i l'omega. L'amor ve de Déu i va a Déu.

Però l'amor humà tendeix a decebre davant la set immensa que tots tenim d'un amor absolut. I és que, aquest amor absolut només el pot donar Déu. Fer un absolut de l'amor humà és un error molt freqüent, ja que els sentiments poden ser canviants i moltes vegades no som capaços de satisfer les demandes d'un amor que només pot satisfer Déu.

Al llarg de la vida d'un matrimoni, un amor viu mai deixa de ser un camí per anar a Déu, una eina que, en el camí de santedat que seguim junts, ens ajudarà a arribar a Déu. Perquè Déu és ja present en l'amor humà, però en les parelles cristianes fundades sobre el sagrament del matrimoni, la seva presència és més real, més santificant, ja que és font de gràcia atès que aquest Amor sí que és capaç de satisfer els nostres desitjos més profunds.

La imatge potent d'un matrimoni que s'estima profundament és veritable imatge de Déu i un poderós testimoni. Aquest amor humà ajuda als altres a entendre millor l'amor diví, perquè Déu és amor.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada:

Avui s'espera massa de l'amor conjugal; que aculli, que s'avanci, que es comuniqui, que compregui, que respongui, que aguanti, que protegeixi... S'espera massa de l'altre, que és una persona imperfecta i limitada com nosaltres mateixos. Es creu que tota soledat serà saciada, que tota inseguretat ha de desaparèixer, que tot diàleg arribarà a les profunditats de l'ànima, que tot error quedarà excusat. I si algun dels dos falla, és la decepció, és la fi. Un esperava un amor sense fissures, sense excuses, sense retrets; un amor perfecte, incondicional i total.

Déu ha posat tal set d'amor al cor de l'home que aquest el busca incansablement al llarg de tota la seva vida i creu poder trobar-lo de manera privilegiada en l'amor conjugal, però només Déu és la resposta a aquesta recerca. Aquesta set no quedarà saciada totalment per un altre ésser humà. Oblidem la font i la busquem allà on ella es reflecteix, però aquest reflex, fins i tot sent ja una promesa, no pot substituir la font veritable.

Proposta de preguntes per preparar la sentada:

1. En quina mesura hem experimentat ja les decepcions esmentades anteriorment? Posem exemples concrets en la nostra relació. Quines explicacions podem donar a aquestes situacions?
2. "La font de l'amor cristià no és al cor de l'home. Es troba en Déu" Què pensem d'aquesta afirmació tan forta del pare Henri Caffarel? En quina mesura, en la nostra parella, una certa distància respecte a Déu o, fins i tot en alguns casos, un oblit de Déu, ha pogut perjudicar la qualitat del nostre amor conjugal? A la inversa, quines van ser les conseqüències en el nostre amor conjugal quan un, l'altre o tots dos hem tingut més proximitat amb el Senyor? Com ho podem fer perquè estigui cada dia més present?
3. "Mentre que al principi recorrien el camí de l'amor per anar a Déu, arriba un dia en què sembla més veritable dir que passen per Déu per anar a l'amor. O més aviat, el seu amor està en Déu i no cal abandonar un per anar a l'altre". Depenent del temps que portem casats, aquesta etapa tal vegada encara no hagi sorgit. En qualsevol cas, què pensem d'aquesta afirmació? La vivim en la nostra relació conjugal? En cas d'haver-la viscut, quins obstacles trobem en aquest camí i com podem posar-los remei?
4. "Déu ja és present al cor del simple amor natural, dèiem, i els qui el busquen allà el troben. Però a les llars cristianes fundades sobre el sagrament del matrimoni, la seva presència és infinitament més real i eficient". Com definiríem el nostre sagrament del matrimoni? Com el vivim? Quins són els seus efectes tangibles en la nostra relació conjugal?
5. El pare Caffarel insisteix en les gràcies proporcionades per l'amor conjugal i pel sagrament del matrimoni. Podem anomenar-les i explicar-les tal com les vivim en la nostra relació?

LA REUNIÓ D' EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Carta de Sant Pau als Romans (Rm 8, 31-39)

Què direm, doncs, davant d'això? Si tenim Déu amb nosaltres, qui tindrem en contra? Ell, que no va plànyer el seu propi Fill, sinó que el va entregar per tots nosaltres, com no ens ho donarà tot juntament amb ell? Qui s'alçarà per acusar els elegits de Déu, si Déu mateix els fa justos? Qui gosarà condemnar-los, si Jesucrist mateix va morir, més encara, va ressuscitar, està a la dreta de Déu i intercedeix per nosaltres? Qui ens separarà de l'amor de Crist? ¿La tribulació, l'angoixa, la persecució, la fam, la nuesa, el perill, l'espasa? Tal com diu l'Escriptura: És per tu que anem morint tot el dia, i ens tenen com anyells duts a matar. Però, de tot això, en sortim plenament vencedors gràcies a aquell qui ens estima. N'estic cert: ni la mort ni la vida, ni els àngels ni les potències, ni el present ni el futur, ni els poders, ni el món de dalt ni el de sota, ni res de l'univers creat no ens podrà separar de l'amor de Déu que s'ha manifestat en Jesucrist, Senyor nostre.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. Compartim el fruit de la nostra reflexió durant la sentada amb relació a com vivim el sagrament en la nostra relació conjugal.
2. “Si cal parlar d'engany, no és l'amor el culpable, sinó aquells que en fan un déu totpoderós, capaç de saciar el cor humà. Heus ací la gran mentida”.

Segurament hem fet aquesta constatació per a nosaltres mateixos o per als nostres éssers estimats. Com ens impulsa això a ser testimonis de la bona nova del matrimoni cristià? En particular, davant els nostres fills, nets, fillols...? Com podem protegir-nos del risc que algun dia considerem que el nostre amor humà serà suficient per sentir-nos completament saciats?

3. Es parla sovint de les gràcies del sagrament del matrimoni. Després de la lectura d'aquests textos del pare Henri Caffarel i del nostre deure d'asseure's, podem nomenar-les distingint les gràcies viscudes i aquelles que són més difícils de percebre per a nosaltres? En quina mesura ens conforta això a l'hora de sentir la presència de Déu en l'amor conjugal? Considerem el nostre sagrament del matrimoni com un tresor? Ens condueix cap a la santedat? Ens insta a donar testimoni?

4. Com podríem recolzar-nos en el sagrament del matrimoni per sobreposar-nos a algunes dificultats i fer que el nostre amor sigui cada vegada més desinteressat?

5. Com la nostra oració personal i conjugal ens permet “beure de les fonts de la gràcia divina”? De quina manera “aquest germen de foc” que és l'Eucaristia, “il·lumina i escalfa la nostra vida conjugal”? Ens preocupem de determinar junts, abans de cada Eucaristia, l'ofrena comuna que portarem perquè la nostra vida conjugal sigui transformada concretament?

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

CINQUENA REUNIÓ

Curar l'amor

El text que presentem a continuació proposa una sèrie de consideracions generals que el pare Caffarel proposava a les anomenades "llars que pateixen", matrimonis que davant les dificultats podrien tenir temptació d'allunyar-se o abandonar. Són una sèrie de propostes anomenades "remeis" que pensava que podrien ser d'utilitat per a molts.

Un esforç de lucidesa

El primer que cal fer és un esforç de lucidesa; *cal voler veure*; fins i tot si això condueix a descobriments que fan mal i, sobretot, si això ens porta a desemmascarar errors personals, a condemnar-nos a nosaltres mateixos, que bo seria que aquest esforç pogués realitzar-se a dos! La veritat és que en el moment en què els esposos l'emprenen junts ja no estan desunits. Cal fer tot el possible perquè un dia aquesta conversa es pugui tenir. "Fer tot el possible" no significa forçar les coses; moltes vegades és de savis saber esperar, contemporitzar. Un pas en fals pot amenaçar i retardar considerablement l'hora de la curació. I també és veritat que, si cal saber esperar, per prudència, amb paciència, seria dolent eludir les qüestions per covardia. Tot el que pren la forma de fantasmes amenaçadors en la foscor, s'esvaeix com per art de màgia quan es fa la llum.

Il·luminar, és buscar les causes del mal. Les més visibles no són les més reals; no cal deixar-se hipnotitzar per elles. Cal fer sempre un pas endavant. Sense por de constatar els defectes del cònjuge, sobretot no ens hem de cegar davant dels defectes d'un mateix. Cal mirar-los cara a cara. No tant per enfonsar-se; desesperar-se no és una solució, sinó per reconèixer-los davant d'un mateix i si ha arribat el moment, davant de l'altre. Jo crec de veritat que certes situacions s'enverinen perquè els esposos no s'atreveixen a fer l'esforç de buscar amb franquesa. Si ho haguessin fet potser tot s'hauria solucionat més de pressa. La veritat allibera.

Un cop identificades les causes del mal, caldrà buscar els veritables remeis. El pal·liatiu calma momentàniament el dolor, però com que no tracta la causa, no la cura.

Canviar el cor

El primer dels remeis és sovint *canviar el cor*. Jo sé que s'espera més aviat que sigui l'altre el que canviï; però si tots dos actuen així, és molt possible que tot quedi estancat. Quantes coses cal rectificar al fons del cor! I, sobretot, no hi trobem una vegada i una altra sempre viva, l'arrel d'aquesta mala herba que és la il·lusió de la felicitat? Com si la felicitat perfecta pogués existir sobre la terra, com si el matrimoni

ens poguéssim aportar una felicitat completa... Quantes catàstrofes tenen el seu origen en aquesta il·lusió de les parelles joves! Cal, d'una vegada per totes, descartar-la.

Després, caldrà lluitar contra les decepcions i els seus fruits verinosos. Penso sobretot en aquests rancors, aquests ressentiments que proliferen en un cor que es creu atacat. Si mireu tot això des de més a prop, potser percebreu un sentiment que encara no he volgut anomenar i al qual molt pocs s'atreveixen a cridar pel seu nom: *l'odi*. No us precipiteu en llegir aquesta paraula i cregueu que va massa lluny. Sé bé que, en les vides sobrecarregades d'avui dia, es perden fàcilment els nervis, sense que hi hagi mala intenció. I procuro no confondre la impaciència amb l'odi. Però sé també que és perillós donar curs a aquests enuigs que, inofensius en un principi, enverinen el cor a poc a poc i poden suscitar odi. Tinguem la valentia de cridar pel seu nom a aquest rèptil que en certs moments es desperta al nostre interior, s'aixeca i xiula. Tantes reaccions descontrolades no es produeixen per causa de l'odi?

Aquesta alegria de sorprendre l'altre en l'error, aquesta necessitat de tenir raó en contra seu, aquesta verinosa al·lusió a faltes passades, aquesta recerca de fallades, com un caçador que afegeix més fletxes al seu carcaix, aquesta obsessió gelosa de no deixar cap ocasió sense lliscar el verí del menyspreu, a través d'una paraula, d'un gest... No és això odi, més o menys greu segons els casos, però sempre nociu? Durant un temps pot cohabitar en l'ànima amb l'amor, però un dia, com un paràsit invasor, l'ofegarà. M'excuso si puc semblar cruel amb el que dic, però no es cura una ferida sense fer patir el pacient. És veritat que hi ha cors pacients i generosos, infinitament bons i misericordiosos, que no coneixen aquest sentiment. Sens dubte són rars, però, a més, fins i tot ells no se salven de les temptacions de l'odi.

Cal cultivar en un mateix l'antídot de l'odi: la misericòrdia que perdona. Perdonar és arrencar la pàgina sobre la qual s'anotaven, amb malícia o amb ràbia, els deutes del cònjuge i recuperar el do sense reserva que li vam fer. Crec que toquem aquí un dels centres neuràlgics de la vida del matrimoni. És inútil buscar altres remeis mentre que no s'ha obtingut la gràcia de *saber perdonar* "setanta vegades set", si fos necessari. Quin alleujament el del cor que sap perdonar! Es posa punt final a aquest clima letal de queixes, retrets, reivindicacions. Sens dubte el dolor roman, però ja no hi ha amargor. I com que un ha optat pel perdó, no el perdó altiu de l'orgullós, sinó el perdó humil d'aquell que no dubta a reconèixer els seus propis errors, potser l'altre pugui renéixer a l'amor.

Canviar el cor és també i encara més, *canviar la mirada*. Abandonar la mirada crítica per adoptar una mirada d'amor, aquesta que, a través de l'escorça més o menys rugosa endevina una saba viva, que fa feina a l'interior i prepara els brots que seran flors en una primavera més propera del que un creu. Qui us diu que darrere d'aquesta persona, aparentment indiferent, dura, no hi ha un cor de nen que plora, o que sagna i que demana auxili? Tants adults, aparentment dolents, no són res més que pobres xiquets que tenen necessitat que algú els bressoli. Tantes coses i tantes persones els han decebut o ferit, que no s'atreveixen a creure en l'amor i es revesteixen d'una cuirassa per protegir-se dels cops. La vostra mirada d'amor travessarà la cuirassa.

Treballar per a la felicitat de l'altre

Però no n'hi ha prou amb canviar el cor, cal estimar. I si s'ha oblidat com s'estima, cal reaprendre'n i retrobar aquest amor que us feia dir en els dies del vostre nuviatge: seré capaç de fer-lo feliç? I que es prometia no escatimar res per a això. Torneu a les resolucions d'aquelles hores radiants. Compreneu què pot doldre en la vostra manera d'actuar i eviteu-ho escrupolosament. Endevineu els seus desitjos, esforceu-vos per respondre-hi. Que res del seu món us sigui aliè; interesseu-vos pels seus pensaments, els seus sentiments, les seves alegries, les seves penes, els seus projectes. Discerniu en el que és i el que fa, allò que mereix la vostra admiració i feu-li-ho veure. No deixeu de reconèixer els gestos de delicadesa, per molt petits o matussers que siguin, amb els quals intenta demostrar-vos una mica d'amor. Així l'animareu a estimar. Animeu-lo també a donar; cal saber tenir necessitat de l'altre. Potser aquest ressort que en tota persona és imatge de la més secreta impulsió del cor de Déu no està encara mort: el desig de fer feliços els altres.

Us heu adonat que no he parlat de treballar en la conversió del vostre cònjuge, per molt necessària que fos, sinó només de *preocupar-vos per la seva felicitat*? Crec de veritat que el millor mitjà, preferible a tots els sermons i a tota insistència que es torna incòmoda, per obtenir la transformació de l'altre, és treballar per la seva alegria.

Compartir

Estimar també és compartir. És difícil compartir quan un és davant d'una persona que no té fam; però no s'ha de renunciar en cap cas. Quan parlo de compartir, penso sobretot en la posada en comú dels béns espirituals. Si no li deixeu veure la vostra ànima, amb els seus desitjos, les seves alegries, les seves aspiracions, la seva vida profunda... com voleu que us estimi? El que un dia li va cridar l'atenció i va despertar el seu cor va ser el descobriment de la teva ànima; però si avui t'has posat la "cuirassa", si li negues el que és més amable de la teva persona, no l'ajudes a estimar. Per què tants esposos obliden que una de les grans lleis de l'amor és la de romandre cada dia a la conquesta de l'altre? Igual que en els primers dies, el mitjà continua sent el mateix; agradar-li. (...)

No dubto a afegir: heu de saber compartir les vostres queixes. Desconfieu d'aquest mur de silenci que separa molt més les persones que els mars o els continents. Però hi ha maneres i maneres... Admeteu la reciprocitat. Provoqueu-la, fins i tot. Que bones poden ser aquelles hores, en què, en la quietud de la nit, calmat ja tot nerviosisme, els esposos es confien el pes que porten al cor! No per alleujar el seu egoisme, sinó per amor. Una queixa confessada...

Recórrer a les gràcies del sagrament del matrimoni

Voldria acabar dient-vos el veritable motiu per tenir esperança; el vostre sagrament del matrimoni. Ell és en vosaltres una força activa que es val dels esforços menors i fins

i tot dels errors i defectes, per afavorir la vostra unió. Però necessita la vostra ajuda. "Igual que en la natura les energies que Déu ha creat no es manifesten amb tot el seu vigor i corren el perill de no aconseguir cap fruit, més que si els homes les fan fructificar amb el seu propi treball i esforç, les forces de la gràcia, que el sagrament ha fet brotar en l'ànima on romanen, també han de ser fecundades per la bona voluntat i el treball dels homes"²⁰ (Pius XI).

El que permetrà a aquest gran sagrament exercir la seva plena eficàcia és la vostra confiança. Multipliqueu els actes de fe en la seva fortalesa i obtindreu la seva gràcia que sana, pacifica, reconforta i unifica. Pius XI escrivia: "teniu dret a l'ajuda de la gràcia" Compreneu com de formidables són aquestes paraules: "teniu dret"? L'enfonsament d'un matrimoni té el seu origen moltes vegades en l'enfonsament de la seva fe. El veritable cristià sap que no hi ha situació desesperada; si colpeja la roca, pot brollar aigua, el cor més dur es pot obrir, el desert pot florir. Que bell és aquest amor que ha passat la prova! Molt més fort, més pur i transparent que el del primer dia! Que bé s'hi està sota el seu sostre!

EN POQUES PARAULES

El pare Caffarel ens ofereix un manual antològic de resolució de conflictes en el si del matrimoni. Ens parla de la importància de tenir la voluntat d'arreglar les coses i mostrar un esforç de lucidesa en el camí de la sanació de l'amor: "s'ha de voler veure". I el millor és afrontar aquest procés junts, cosa que no és gens fàcil. Cal saber esperar el moment adequat per a tots dos, però sense eludir-lo per una certa covardia. Al final, la gràcia de Déu sempre ens acompanyarà i arreglarà la seva llum sobre nosaltres. I cal ser valent per saber reconèixer les nostres debilitats amb honestedat. Hem de demanar la mirada de Jesús per veure la veritat en la nostra relació.

Des de la veritat, guanyarem llibertat per buscar remeis i canviar el cor. El primer que hauríem de canviar és la idea que ha de ser l'altre el que canviï. És possible que això sigui cert, però tenim poca capacitat per aconseguir-ho. Tanmateix, sí que podem canviar-nos nosaltres mateixos, la nostra manera de veure i d'esperar. En una relació d'anys es poden desenvolupar sentiments molt negatius respecte al nostre cònjuge, de rancor i fins i tot odi. Potser no a la persona, però sí a certes actituds seves. Si deixem créixer aquesta mala herba sense tractar-la, ofegarà el nostre amor. És aquí on hem de canviar el nostre cor i deixar entrar la llum del perdó, que és l'antídot de l'odi. Saber perdonar "setanta vegades set" si fos necessari, i canviar la mirada crítica per adoptar una mirada amorosa seran els nostres desafiaments per canviar el cor.

Però el pare Caffarel va més lluny i afirma que no només cal canviar el cor, sinó que cal estimar. I si s'ha oblidat, cal reaprendre'n recordant com ens estimàvem en el nostre nuviatge, quan treballàvem per la felicitat i l'alegria de l'altre, que és el millor mitjà per transformar-lo.

²⁰ Pius XI, Encíclica *Casti Conubi*, III, 31 de desembre 1930

Finalment, el nostre major motiu d'esperança es troba en el nostre sacrament del matrimoni. Aquest sacrament, com tots els sacraments, és una font de gràcia quan el posem a treballar mitjançant l'oració i la fe. El pare Caffarel afirma que l'enfonsament d'un matrimoni té el seu origen moltes vegades en l'enfonsament de la seva fe.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada

És impossible viure junts al llarg dels anys i que la rutina no aparegui irremeiablement. La vida està feta de rutines de les quals un no pot escapar. Els dies se succeeixen amb gairebé els mateixos horaris, les mateixes tasques, la mateixa repetició de gestos, les mateixes dificultats.

Els diàlegs es fan curts o bé són repetitius. Les paraules moltes vegades no expressen res més que el que succeeix i sovint només el que és negatiu: dificultats a la feina, desavinences amb els companys, petits problemes relatius als fills, malentesos amb les famílies d'origen o el que és pitjor queixes i exigències. La rutina pot provocar una crisi insidiosa que marceix la vida, els projectes i els sentiments.

Un es contenta amb fer dia rere dia el que cal fer. Se sap que no és culpa de l'altre, però, tanmateix, se l'acusa interiorment de no arribar a trencar aquest cercle tancat que ha construït l'avorriment, en el qual tots dos se senten presoners. Un es contenta amb aguantar, amb suportar, amb dir-se que la vida és així i que no es pot fer res. I, tanmateix, perquè l'amor continuï viu cal incorporar l'imprevist, la sorpresa. L'amor necessita no quedar-se en els sobreentesos, fer-se present amb les paraules, amb els gestos, amb la qual cosa pot relançar la seva vitalitat.

Si el perdó es fa necessari comprovarem que el perdó és possible i és ocasió d'una renovació miraculosa de l'amor si es dona i es rep com ha de ser donat i rebut. Si és altiu, el perdó genera rebel·lió, rebuig. Si és reticent, enfonsa l'altre doncs fa témer una recaiguda. Sense amor no pot ni alliberar ni salvar. El veritable perdó, fruit d'un amor molt pur, que només Déu pot engendrar en els nostres cors, pot fer sorgir una nova vida al cor d'aquell que perdona i d'aquell que és perdonat.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

Mirada lúcida sobre la "rutina": la rutina és el que salva la parella... Per què trobem que és una afirmació sorprenent?

Imagineu que cada dia en aixecar-vos us feu les següents preguntes:

- On dormiré aquesta nit?
- On treballaré avui?

- A qui estimaré al llarg del dia?

Si això succeís successivament no podríem viure, perquè l'ansietat inundaria els nostres dies. L'ésser humà necessita una base segura. Per a què? Precisament, per poder introduir la seva part de creativitat i imprevist. Concretament aquesta seguretat, aquesta confiança en l'altre que està assentada sobre una organització humana, ens permet sorprendre'ns mútuament i inventar "regals" per a l'altre, on l'amor s'alimenta.

1. Segurament hem experimentat la rutina en la nostra vida conjugal i hem pogut constatar que pot tornar el nostre amor més insípid, avorrit i fins i tot que podria conduir a una crisi més o menys ben superada. Podem dir el que per a vosaltres constitueix una rutina pesada? Com podem, en aquests casos, introduir novetat, imprevist, fantasia, humor...? Quines paraules, quins gestos permetrien relançar la vitalitat del nostre amor i la nostra pròpia vitalitat?

2. "Un esforç de lucidesa que necessita estar preparat"

En un primer moment, que pot ser de preparació personal, es pot respondre a les següents preguntes, si és possible per escrit:

- Com ens sentim en la nostra vida? Com ens sentim en la nostra parella? Tinc punts delicats, dolorosos, dels quals m'agradaria parlar amb l'altre? Quins?

- En quin punt es troba el nostre amor? Com ha evolucionat des de l'admiració del primer dia? Pot haver estat danyat en algun moment per la nostra actitud?

En un segon moment, compartim les nostres respostes amb la nostra parella:

- El que cadascú ha escrit pel seu costat.

- Les mateixes mancances que hem identificat individualment i com a parella. Tractem de determinar-ne les causes. Finalment, esforcem-nos per trobar remeis davant tot el que danya el nostre amor conjugal.

3. Canviar el cor

Entre els remeis identificats durant la conversa de la qüestió anterior, probablement hàgim assenyalat la necessitat de canviar el nostre cor.

El pare Caffarel ens parla de la il·lusió de la felicitat, la il·lusió d'una felicitat perfecta i fàcil a la terra. En quina mesura aquesta il·lusió continua sent viva en la nostra ment?

Només el perdó incessant permet recuperar l'actitud del do sense reserves, una mirada d'amor i no una mirada crítica. De quina manera hem pogut experimentar-lo?

4. Treballar en la felicitat del cònjuge

El pare Caffarel ens diu: “Cal estimar”. Cal tornar a aprendre a estimar, recuperar aquest amor del primer dia totalment orientat cap a la felicitat del cònjuge.

Referent a això, diguem de quines maneres ens interessem pels seus pensaments, els seus sentiments, les seves alegries, les seves penes, les seves tasques. Seguim admirant el nostre cònjuge? Com ho manifestem i com percep, o no, aquesta admiració?

5. Estimar és compartir

Parlem sobre la manera en què compartim els béns espirituals, la vida espiritual, la nostra ànima i el nostre cor profund, però també les nostres alegries i les nostres queixes.

6. Finalment, no podríem, si encara no ho fem, prendre cada nit un moment de relectura de la manera com hem viscut i sentit l'amor conjugal? Donem gràcies per les coses boniques que hem viscut i demanem perdó per les nostres mancances.

I així successivament, seria invivable, l'ansietat inundaria els nostres dies. L'ésser humà necessita una base segura. Per a què? Precisament per poder introduir la seva part de creativitat i imprevist. I aquesta seguretat, aquesta confiança en l'altre assentada sobre una organització humana, ens permet sorprendre'ns mútuament i inventar “regals” per a l'altre on l'amor s'alimenta.

LA REUNIÓ D'EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Carta de Sant Pau als Colossencs (Col, 3, 12-17)

Així, doncs, com a escollits de Déu, sants i estimats, revestiu-vos de sentiments de compassió entranyable, de bondat, d'humilitat, de dolcesa, de paciència; suporteu-vos els uns als altres, i si algú tingués res contra un altre, perdoneu-vos-ho. El Senyor us ha perdonat: perdoneu també vosaltres. Però, per damunt de tot, revestiu-vos de l'amor, que tot ho lliga i perfecciona. Que la pau de Crist regni en els vostres cors, ja que per a obtenir aquesta pau heu estat cridats a formar un sol cos. I sigueu agraïts. Que la paraula de Crist habiti en vosaltres amb tota la seva riquesa; instruïu-vos i encamineu-vos els uns als altres en tota mena de saviesa; moguts per la gràcia de Déu, canteu-li en els vostres cors amb salms, himnes i càntics de l'Esperit. Tot allò que feu, sigui de paraula, sigui d'obra, feu-ho en nom de Jesús, el Senyor, donant gràcies per mitjà d'ell a Déu Pare.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

En aquest capítol hem proposat nombroses i variades preguntes per a la sentada. Proponem que a la reunió hi hagi un temps d'intercanvi sobre aquest punt concret d'esforç. Cada matrimoni pot triar les preguntes sobre les quals hagi reflexionat i vulgui compartir en la reunió de forma més específica.

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

SISENA REUNIÓ

Cultivar l'amor conjugal

L'àgape conjugal

Per marcar l'originalitat de l'amor fraternal cristià, perquè no se l'assimili a una altra forma d'amor, els escriptors del Nou Testament van utilitzar una paraula grega l'ús de la qual no era corrent: *àgape*²¹. No sabríem com traduir-la... El terme amor és massa conegut. Pel que fa al terme caritat, que és la seva veritable traducció, ha quedat totalment banalitzat i vulgaritzat amb l'invent de les tómbols i rifes de caritat... Fins a tal punt que aquesta paraula, noble entre totes, s'ha convertit en el llenguatge corrent, en sinònim d'una condescendència vagament pietosa (...)

Crist ens convida a estimar tots els nostres germans. Però com és impossible estimar-los a tots amb un mateix amor concret i eficaç, el Senyor ens vol particularment compromesos amb alguns, perquè amb ells arribem el més lluny possible en la pràctica de l'àgape. I em sembla sentir Crist dir-los als cristians casats: "En primer lloc, sou vosaltres els que heu de viure el meu manament en la relació humana més estreta, més forta, més íntima: el matrimoni".

Amor i àgape

"Estimeu-vos els uns als altres, tal com jo us he estimat". Què fareu, marit i muller, per respondre a aquesta exigència de Crist, per aconseguir fer créixer aquest amor, aquest àgape conjugal? Atès que aquest amor és d'origen diví, com ja hem vist, haureu de fonamentar-lo, en primer lloc, en els seus orígens divins: mitjançant la meditació de la Paraula de Déu, la recepció de l'Eucaristia, l'oració. Atès que aquest amor és vostre, us ha estat donat i el viviu, heu d'exercitar-lo. Si no és així, com tot el que no s'exercita, ben aviat es debilitarà. Però, què s'entén per cultivar l'amor conjugal? Sobre això reflexionarem junts.

Sobretot no penseu que practicar l'àgape és no tenir en compte els elements humans de l'amor conjugal. Mireu Crist, ja que hem d'estimar com ell. Quantes vegades l'Evangeli ens el mostra afectuós amb els seus apòstols i amb els nens de Palestina, ple de compassió davant les penalitats humanes i les seves llàgrimes davant la tomba de Llätzer arrenquen als jueus aquesta exclamació: "Mireu com l'estimava". Estimar amb àgape no és renunciar a la manera humana d'estimar, sinó deixar passar, a través de totes les paraules i de totes les manifestacions de l'amor humà, la força d'aquest amor que només s'aconsegueix al cor de Déu.

²¹ Àgape designa, en primer lloc, l'amor amb què les persones divines s'estimen entre elles, després l'amor amb què estimen els homes i, finalment, aquest mateix amor, propi de Déu, però comunicat a l'home per tal que ell estimi Déu i a tots els homes. L'àgape proposat pel manament nou és entre totes les formes d'àgape, l'àgape fraternal, aquell que s'estableix entre els deixebles de Crist.

Vegem doncs en què es converteix l'amor humà sota l'impuls de l'àgape i per cenyir-nos bé al tema, partim de les lleis fonamentals de l'amor conjugal que són aquestes: conèixer i donar-se a conèixer, tenir cura i deixar-se cuidar, donar i rebre.

Conèixer i donar-se a conèixer

Amor i coneixement van units: per poder estimar primer cal conèixer primer, això és evident. Però heu observat que el vostre amor, per continuar viu, exigeix un coneixement sempre renovat del vostre cònjuge? Jo per part meva he constatat sovint que la negació i la distracció de la mirada, precedeix i condueix al declivi de l'amor i que, per contra, una atenció fidel genera la fidelitat del cor.

Continuem amb l'anàlisi. L'amor conjugal és una realitat complexa; formada per un manyoc d'impulsos més o menys lligats, jerarquitzats. Tots han de ser tinguts en compte amb el risc que la caiguda d'un arrossegui als altres. I la llei del coneixement és bàsica en cadascun d'ells. És perillós per a un jove casat recentment no veure ja les qualitats morals de la seva esposa, però no ho és menys que no es meravelli de l'encant del seu rostre, o no s'adoni dels seus gestos de tendresa.

El més greu seria perdre de vista el jo profund de l'altre. Efectivament, el fonament del veritable amor conjugal és el descobriment d'una persona en el que té d'original, únic. Recordeu-ho... Què és el que va despertar en vosaltres, va cridar, va conquerir, va atreure el vostre jo íntim, sinó la visió, en aquella persona que es creuava en el vostre camí, del seu "rostre interior"? Sens dubte, ja us havíeu fixat en les seves qualitats físiques, però no haguessin estat suficients per despertar una certa qualitat d'amor, si no haguéssiu descobert, en ell o en ella, una bellesa més misteriosa. Però que fàcilment perd la nostra mirada aquest do miraculós d'una "doble visió". Per això, llanceu-vos i relanceu-vos sense cessar al descobriment de l'altre, mai hi renunciieu...

Si marit i muller es miren cada dia amb una mirada nova, el seu amor no deixarà de ser sempre més jove i viu. Si se saben engendrats per Déu, la seva mirada llavors intentarà descobrir en l'altre una bellesa totalment diferent, el seu rostre de fill de Déu. No titlleu això de misticisme: el cristià que afina la mirada de fe aprèn a mirar les persones amb aquesta transparència. És una mica com si Crist li comunicés la seva pròpia mirada, aquesta mirada que sant Marc evoca en l'episodi del jove ric; "*Jesús se'l mirà i el va estimar*". Estic convençut que alguns de vosaltres estariéu disposats a testimoniar que el vostre amor va quedar transformat el dia en què vau mirar així el vostre cònjuge.

Però és evident que només aconsegueixen conèixer-se en profunditat els esposos que s'esforcen per donar-se a conèixer, els que cultiven la virtut de la transparència. Compartir l'univers dels teus pensaments i dels teus sentiments, la teva personalitat íntima, no es fa sense dificultat. Hi ha moltes tendències que conspiren en contra d'aquesta obertura; pudor, timidesa, avarícia del cor. La més greu entre totes és la

insidiosa temptació d'aixecar un mur en represàlia per una falta de delicadesa, per una ofensa, veritable o imaginària.

Cal evitar una vegada i una altra aquestes tendències i aquestes temptacions. Com es llançarà l'altre a la nostra trobada, si nosaltres no li deixem veure les qualitats que podrien seduir-lo, les mancances que motivarien la seva afectuosa compassió? Un amic que no em perdona haver nascut a Lió em va comentar un dia una pretesa definició de lionès: "Ens acontentem a suposar que està ple de perfum, però sense destapar-lo; però si vol que l'apreciem i l'estimem... ha de deixar que obrim el flascó".

L'àgape va exigint més i més; que permeteu al vostre cònjuge introduir-se en la vostra intimitat amb Déu, a exemple de Crist que va permetre als seus apòstols ser testimonis de la seva trobada cara a cara amb el Pare quan, abans de deixar el cenacle, per anar-se'n a l'hort de les Oliveres, va pregar davant d'ells la seva gran oració sacerdotal. Preguar en veu alta, marit i dona, un al costat de l'altre, parlar regularment de la vostra vida interior, compartir els vostres descobriments en el terreny de la fe, no és una condició essencial per arribar a conèixer-vos l'un a l'altre com Déu us coneix? (...)

Tenir cura i deixar-se cuidar

Aquesta segona llei s'encadena amb la primera. Com no heu de voler contribuir al perfeccionament ple de la persona de la qual heu entrevist les seves qualitats, el seu valor únic, el seu potencial per al bé i per a la felicitat?

Contràriament al que es pensa, estic convençut que, per a una persona de bon cor, el primer pas d'amor - si aquest amor està fundat en el descobriment del jo profund de l'altre - és el de la més pura donació i entrega, és una voluntat ardent i desinteressada que l'altre arribi al seu màxim desenvolupament. Ho haureu experimentat. N'estic segur. És veritat que de seguida apareix un segon pas, més interessat, ja que penseu també que l'amor d'aquesta persona us donarà alegria i serà profitós per a vosaltres. Tot es redueix llavors a saber, si anteposaràs el seu benestar, o no, i si no ho fas l'amor veritable no haurà durat més que "el que dura un matí".

La recerca del bé de l'altre és l'ànima de tot amor veritable. Exigeix que sotmeteu en vosaltres el vell instint de reivindicació i acaparament i que traduïu aquesta recerca en la quotidianitat dels vostres actes. De vegades, voler el bé de l'ésser estimat exigeix negar-li una satisfacció immediata, que podria perjudicar la seva felicitat a llarg termini. No sempre és fàcil. Hi ha moments en què estimar és acceptar fer patir.

Però per als fills de Déu, no es tracta només de promoure el bé i la felicitat humanes de l'altre, cadascú se sap responsable i es vol responsable del progrés de la gràcia del Senyor en aquell a qui estima. La nostra ambició més gran ha de ser l'avenç de l'altre cap a una intimitat sempre més estreta amb Crist. És clar que podem sentir, alguna vegada, un petit pinçament al cor, veient augmentar en el nostre cònjuge la influència de Crist, però també sabem que el Senyor no segresta els cors que s'entreguen a Ell.

Fer-se càrrec mútuament de l'altre, acceptar ser responsables del progrés l'un de l'altre, implica que cadascú reconegui que té necessitat de l'altre. És fàcil recórrer a l'altre per a serveis banals i satisfaccions superficials, però acceptar tenir-ne necessitat en profunditat, confiar-li pobresa, debilitats, ignoràncies, perquè acudeixi en la vostra ajuda, no ho és tant. No és que això sigui una exigència insostenible de l'amor, però, no us heu adonat que sovint el millor mitjà de promoure el progrés moral d'una persona és tenir necessitat d'ella, estimular el seu amor i la seva generositat, en demanar-li el que necessitem?

El cristià comptarà amb el seu cònjuge en el seu esforç per despullar-se dels comportaments i sentiments de "l'home vell" i adquirir els sentiments i els comportaments d'un veritable fill de Déu. No es tracta d'esperar del cònjuge que sigui el vostre director de consciència en el sentit estricte del terme; però si no té els poders d'un sacerdot, en té d'altres que són precisament aquells que poden ajudar el seu company de camí a créixer en caritat. Sens dubte, alguns de vosaltres us haureu alegrat enormement en constatar que el costum de recórrer humilment a l'ajuda espiritual de l'altre, de demanar-li suport, sosteniment, acompanyament, ha estat finalment el millor mitjà d'ajudar-lo en el seu progrés espiritual. Doncs ell ha pogut sentir que, per no decebre la confiança posada en la seva persona, havia d'estar sempre més unit a Déu. Per què són tan escasses les parelles que arriben a aquest cim de l'ajuda mútua espiritual? És que dubten que l'exigència del manament nou arribi fins a aquest punt?

EN POQUES PARAULES

El pare Caffarel es pregunta com ens estimarem entre nosaltres amb l'amor que Crist ens té, ja que estem cridats a aquest amor tan exigent i, atès que és impossible estimar com Crist a tots els nostres germans, ens hem d'esforçar en el nostre entorn més immediat, començant pel nostre cònjuge. Per això ens proposa partir de tres aspectes fonamentals en l'amor conjugal: conèixer l'altre i donar-se a conèixer (capítol 6), tenir cura i deixar-se cuidar (capítol 6), donar i rebre (capítol 7).

Conèixer-se: No es tractaria només d'un coneixement superficial, sent aquest important (bellesa, atractiu, admiració...), sinó d'estar atents al jo profund, ja que el fonament del veritable amor conjugal és el descobriment d'una persona en el que té d'original i únic. Per això és essencial despertar la nostra sensibilitat permanentment al que descrivim en el capítol 1: Despertar la mirada d'amor. Per això hem de donar l'oportunitat a l'altre de conèixer-nos en la nostra intimitat amb Déu, com Jesús deixava que veiessin com s'unia al Pare en oració. L'oració conjugal és la nostra eina per aprofundir en aquest coneixement més profund.

Cuidar-se: Tots hem experimentat en algun moment de la nostra relació el desig d'ajudar l'altre, de portar-lo al màxim del seu potencial. La recerca del bé de l'altre és l'ànima de tot amor veritable. I això és difícil perquè de vegades pot fer patir a l'ésser estimat. I cal acceptar-ho. El Pare Caffarel va més enllà de la cura de l'altre en el quotidià i busca una cura i progrés en l'espiritual. I per això ens proposa reconèixer i

manifestar a la nostra parella la nostra necessitat profunda d'ella. Això pot ser una poderosa eina que estimularà el seu amor i la seva generositat.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada

No sabem apreciar aquell o aquella que tenim tan a prop. No tenim prou perspectiva. No ens adonem que encara que compartim la vida real, les persones poden guardar també amagats somnis paral·lels. No es pot estar mai totalment segur del cor de l'altre, aquest cor que no podem ni posseir ni conèixer totalment llevat que l'altre tingui a bé desvetllar-lo.

Ens veiem en aquell moment de la vida en què encara som joves, però no tant i comencem a pensar en el temps que queda al davant. És llavors quan poden aparèixer aquests "i si" insidiosos: "i si m'hagués casat amb aquell primer amor que no he oblidat totalment", "i si torno a veure una altra vegada aquella persona que sembla comprendre'm tan bé"... Tots aquests "i si" ens situen davant de cruïlles que ens fan dubtar. I cal triar de nou. Podem fins i tot dubtar del llaç assumit en el nostre matrimoni justificant-nos en pensar que érem massa joves. Quan, al contrari, cal reviure el record d'aquella certesa que la generositat de la joventut torna inqüestionable i romandre fidels a ella, més enllà dels nostres límits, més enllà dels canvis de la vida.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

1- L'àgape conjugal, l'amor i l'àgape.

Es tracta d'estimar amb el mateix amor de Crist, d'estimar amb aquest impuls d'amor desinteressat, totalment orientat cap a la felicitat del nostre cònjuge.

"Estimeu-vos els uns als altres, tal com jo us he estimat!" Què va fer, marit i muller, per respondre a aquesta exigència de Crist, per adquirir i fer créixer aquest amor, aquest àgape conjugal?

2- Conèixer-se i fer-se conèixer

Ens mirem cada dia amb una mirada nova? Ens meravellem cada dia de l'encant del rostre, de les qualitats morals però, sobretot, del jo profund del nostre cònjuge?

Cadascun de nosaltres estem prou oberts a l'altre per revelar els nostres pensaments, els nostres sentiments, el nostre jo íntim? Podem donar-nos exemples concrets del que hem compartit i si ho considerem del que ens hem guardat i que hauríem pogut dir (de vegades cal triar el moment per dir certes coses...)?

3- “L'àgape va exigint més i més; que permeteu al vostre cònjuge introduir-se en la vostra intimitat amb Déu...”

Com compartim la nostra intimitat amb Déu? Com vivim l'ajuda espiritual mútua? Quins són els gestos, les accions concretes que posem en marxa per ajudar l'altre a progressar en la seva fe? Hem considerat recórrer a un acompanyant espiritual personal – cadascú el seu? Què ens impedeix fer-ho? En cas de tenir-lo, com influeix positivament en la qualitat del nostre amor conjugal? Donem gràcies.

4- Tenir cura i deixar-se cuidar

Consisteix a fer-se càrrec del ple desenvolupament del nostre cònjuge. “Fer-vos càrrec mútuament, constituir-vos responsables del desenvolupament l'un de l'altre, implica al seu torn que cadascú accepti reconèixer que necessita de l'altre”.

Què ens agradaria intercanviar sobre aquesta afirmació del pare Caffarel? Ens confiem prou al nostre cònjuge? Què podríem compartir més per estimar amb un amor encara més conforme a aquell amb el qual Déu ens estima?

5- Déu ens ha fet un regal magnífic en donar-nos al nostre cònjuge per estimar-lo

Estimar com Crist ens ho demana és voler la felicitat de l'altre és beure aquest amor al cor mateix de Déu.

Intercanviem la nostra opinió sobre aquesta exigència de l'amor. Com la vivim? “Tota la qüestió, doncs, és saber si anteposeu el seu bé abans que el vostre o el vostre bé abans que el seu”. Quins són els moments en què no ho aconseguim? Coneixem la causa? Com podríem posar-hi remei? Sabem, malgrat les dificultats de temps per a nosaltres, cultivar el nostre jardí secret?

Voler la felicitat de l'altre exigeix, de vegades, dir-se certes coses i pot portar a desacords que permetin estimar millor després. Com ho aconseguim?

LA REUNIÓ D'EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Carta de Sant Pau als Romans (Rm 12, 9-21)

Que l'amor no sigui fingit. Fugiu del mal, abraceu-vos al bé. Estimeu-vos afectuosament amb un amor fratern, avanceu-vos a honorar-vos els uns als altres. Esforceu-vos a ser sol·lícits. Sigueu fervents d'esperit, serviu el Senyor. Que l'esperança us ompli d'alegria. Sigueu pacients en la tribulació, constants en l'oració. Feu-vos solidaris de les necessitats del poble sant. Practiqueu amb deler l'hospitalitat.

*Beneïu els qui us persegueixen. Beneïu, no maleïu. Alegreu-vos amb els qui estan alegres, ploreu amb els qui ploren. Viviu d'acord els uns amb els altres. No aspireu a grandeses, sinó poseu-vos al nivell dels humils. No us tingueu per savis. No torneu a ningú mal per mal; mireu de fer el bé a tothom. Si és possible, i fins on depengui de vosaltres, estigueu en pau amb tothom. Estimats, no us prengueu la justícia per la vostra mà; deixeu que actuï la indignació divina, tal com diu l'Escriptura: *A mi em toca de passar comptes, jo donaré la paga*, diu el Senyor. Més aviat, *si el teu enemic té fam, dona-li menjar; si té set, dona-li beure: serà com si posessis brases sobre el seu cap*. No et deixis vèncer pel mal; al contrari, venç el mal amb el bé.*

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. Què hem descobert en llegir aquests textos del pare Caffarel? Què desitgem compartir de la nostra sentada?
2. En quina mesura l'equip ens estimula per estimar amb un amor sempre més entregat al cònjuge i a Déu?
3. Compartim fàcilment amb el nostre cònjuge sobre la nostra relació amb Déu, la nostra vida espiritual? Com ho fem? Aquesta ajuda espiritual en què millora la qualitat del nostre amor conjugal?
4. Per viure aquest nivell d'àgape, necessitem l'ajuda del nostre Senyor. Ens hem d'atrevir a demanar-li la seva ajuda. Ha estat l'oració un punt concret d'esforç que a poc a poc ha pogut ser implementat en el nostre dia a dia? Ens resulta difícil? Com ens ajudem mútuament? Com ens ajuda l'equip?

Fem-nos les mateixes preguntes sobre la nostra oració conjugal, que pot ser el lloc on confiem el nostre amor al Senyor, les nostres alegries i dificultats per estimar com Ell ens estima.

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

SETENA REUNIÓ

La comunió conjugal

Donar i rebre

A aquesta persona a la qual estimeu, li desitgeu apassionadament que aconseguixi tota la perfecció possible, que visqui una vida cada vegada més intensa. Però mentre us limiteu a no compartir amb ella res més que els vostres béns materials i morals, li faltarà allò que necessita més, és a dir, del do de vosaltres mateixos. Ell o ella podria dir-vos: “No són els teus béns, no són els teus serveis, és a tu a qui vull i no solament alguna cosa de tu”.

Estimar és molt més que donar, és donar-se, desposseir-se per a profit de l'altre, renunciar a disposar d'un mateix, tolerar amb alegria la dependència. Qui diu amor diu èxode i èxtasi. Èxode: deixar el pare i la mare, la casa i els béns i finalment deixar-se a si mateix per assolir aquesta illa llunyana que és l'altre. Èxtasi: perdre's de vista, sortir fora d'un mateix, present a l'altre, entregat. “Estimar, deia un jove scout, és acampar al cor d'un altre”.

Vol dir això que els gestos d'amor humils, les atencions senzilles, són supèrflues i fútils? Això seria desconèixer la nostra condició carnal i les lleis de la comunicació entre els éssers humans. Un ram de violetes el dia de l'aniversari, té un gran valor perquè és el signe visible, per a qui el rep, del do de si profund d'aquell que l'ofereix. És tota la vida conjugal la que hauria, com el ram de violetes, de carregar-se de significat. La vida compartida, les relacions sexuals, els gestos de tendresa, perden tot el seu valor si s'expressen sense ànima, si no són signes d'un do mutu i profund.

Però estic parlant com si qualsevol comunicació, oral o corporal, entre els esposos tingués només el valor de signe. No només té el poder d'expressar el do d'un mateix, sinó també el de renovar-lo, aprofundir-lo. En amor, com en religió, els ritus, els signes, són necessaris perquè són eficaços per actualitzar i reactivar el fervor de l'ànima.

Al més alt nivell, estimar és alliberar el jo profund, un jo recreat, enriquit per l'àgape, apte ja per estimar “com” Crist estima, fins al sacrifici d'un mateix. Encara més, és deixar pas lliure en un mateix a l'amor de Déu.

"Vull aprendre amb Déu a no reservar-me res. A ser això, això bo i entregat, que no es reserva res i que ho dona tot. Rodrigo, pren el meu cor, pren el meu amor, pren aquest Déu que m'omple La força amb la que t'estimo, no és diferent d'aquella per la qual tu existeixes. Estic unida per sempre a aquest que et dona la vida eterna!"²²

²² Paul CLAUDEL, *Le Soulier de Satin*, en Théâtre II, La Pléiade, Gallimard, 1965, p. 858

Cada espòs hauria de poder dir-li a l'altre la frase de sant Pau: *“Ja no soc jo qui visc; és Crist qui viu en mi. La vida que ara visc en el cos, la visc gràcies a la fe en el Fill de Déu, que em va estimar i es va entregar ell mateix per mi.”* (Ga 2, 20).

De la mateixa manera que una pilota que es llança contra un mur rebota cap al qui l'ha tirat, el do torna al que el llança, si no és acollit. La reciprocitat del do exigeix la reciprocitat de l'acollida. No sortiré de mi mateix si no hi ha una persona que em rebi. La paraula acollida sembla comportar un matís de passivitat. Però no cal enganyar-se, l'acollida, en l'amor, és un comportament molt actiu. L'acollida és estar sempre disposat a rebre una confiança, un desfogament, un do, una prova d'amor, amb respecte, intel·ligència, gratitud. És acceptar l'altre, no com desitjaríem que fos, sinó com és, amb les seves mancances i amb les seves qualitats, amb el seu pecat i amb la seva gràcia. “He après a estimar-te tal com ets. No necessites ser un altre perquè t'estimi”.

Però compreneu-me bé. No es tracta d'acollir la presència de l'ésser estimat que és al nostre costat, sinó d'acollir-lo en el més profund del seu ésser espiritual. Per paradoxal que sembli diria que l'acollida ha de precedir el do, en el sentit que l'altre s'ha de sentir sempre esperat i desitjat. L'acollida és sobretot avidesa, avidesa d'amor que no es pot confondre amb una avidesa egoista. Una avidesa que fa veure a l'ésser estimat que es té necessitat d'ell per ser feliç, que ell pot fer-nos feliç. No deixo de pensar que aquesta experiència és indispensable, irremplaçable, per despertar al cor de l'ésser humà una de les seves fibres més secretes.

Es diu de l'àgape que és pur do, rigorosament desinteressat. Sí, en Déu, on l'àgape té la seva font, Ell és plenitud que es desborda. Per contra, en el Fill, l'amor és, en primer lloc, acollida del do del Pare i el mateix passa amb els fills de Déu. Per tant, veure en el cònjuge un “sagrament viu” de Déu, esperar-ne àvidament un do de Déu i acollir-lo amb ànsia, és una actitud espiritual fonamental que prové de l'àgape.

Supremacia de l'àgape

Em retraureu haver donat massa importància a la psicologia per explicar l'amor conjugal? No crec que ho mereixi, ja que estic totalment convençut que, si es deixa actuar a l'amor humà, honestament, quotidianament, perseverantment, els esposos permetran que l'àgape faci la seva aparició i que creixi en tot el seu ésser i en tota la seva vida, per fer-ne una ofrena agradable a Déu. No coincideix això amb el més autèntic ensenyament sobre el matrimoni cristià? La gràcia pròpia del sagrament del matrimoni utilitza, per comunicar-se, totes les activitats de la vida conjugal. Em sembla sospitosos que sota el pretext d'allò que és sobrenatural es comenci per no donar importància a les exigents lleis de l'amor humà. (...)

Si és veritat que l'amor humà permet la unitat de la vida, l'àgape ho fa encara més. Atès que és amor de Déu, regula, ordena, unifica inclinacions, aspiracions, voluntats, virtuts de la parella, totes les seves variades activitats, familiars, professionals, socials, religioses i les orienta cap a la finalitat que li és pròpia; la glòria de Déu. En el terreny

de l'amor mutu, assumeix, integra, unifica en un sol impuls tots els components de l'amor conjugal; atracció i desig físic, gestos de tendresa, i tots els variats sentiments d'entrega, estima, respecte, generositat, gratitud, fidelitat... I a tots comunica el seu impuls, no sense abans curar-los, afinar-los, elevar-los, infondre'ls la seva puresa, el seu fervor, la seva santedat.

En aquests dos fills de Déu que s'exerceixen a practicar el manament nou, la vida conjugal coneix una admirable transfiguració. I pensar que alguns matrimonis temen per la integritat del seu amor conjugal si hi intervé l'àgape!

Heus aquí esbossat l'ideal al qual tendeixen els esposos cristians sota el seu impuls. Temo que una vegada més alguns m'acusin de ser un idealista impenitent. Però, volen els matrimonis cristians comprendre la seva unió a la llum dels ensenyaments de Crist? Volen entrar a fons en el joc d'aquell que ha vingut a fer "noves totes les coses"? En tindrien prou els matrimonis cristians amb unes nocions de psicologia conjugal més o menys condimentades amb alguna cosa de moral cristiana? Jo no em nego a això. Res em sembla més greu que les mitges veritats que tranquil·litzen la consciència i eviten tot esforç espiritual. Si la consideració de l'ideal desanima alguns, no serà perquè temen ser jutjats per Ell? De la mateixa manera que a mi, com a sacerdot, em jutja la santedat del capellà d'Ars. Però si un afronta aquest judici i l'assimila des de la veritat, l'ideal es converteix llavors en força d'atracció.

La comunió conjugal

Ja hem vist que l'amor conjugal aspira a la reciprocitat, però aquesta reciprocitat en el coneixement, en el fet de tenir cura de l'altre, en el do, no és el fi últim cap al qual tendeix el dinamisme de l'amor. Més enllà dels intercanvis, de la posada en comú, del fet de compartir el do, hi ha la comunió.

Recorda l'esquema: relació, amor, comunió. A tots els nivells l'amor conjugal reclama la comunió; tant en el pla carnal com en el sentimental, tant en el pla intel·lectual com en el moral. Molts malinterpreten la naturalesa de la comunió. Hi veuen una passivitat, una sacietat del desig, l'amor que s'assossega després de la possessió recíproca, l'adhesió a un ideal compartit. Es tracta d'una cosa totalment oposada; és una activitat comuna, una vida ardent.

Comunió dels sants

L'àgape conjugal tendeix a la seva pròpia comunió, molt més íntima, més forta i més rica que qualsevol altra. Uneix els esposos al nivell del seu jo cristià, els fa ser "un sol cor i una sola ànima", com es deia dels primers deixebles (Ac 4,32). Lluny de ser passivitat, aquesta comunió és una activitat intensa, comuna, una sinergia, la participació a dos en el mateix acte vital de coneixement i d'amor de Déu, sota l'impuls de l'Esperit Sant que habita en els esposos: la promesa de Sant Joan es fa realitat en ells: *"el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell..."* i en això coneixem que estem

en ell i que ell està en nosaltres perquè ens ha donat el seu Esperit" (1Jn 4, 13 i 16). "Perquè vosaltres no heu rebut un esperit d'esclaus que us faci tornar a caure en el temor, sinó l'Esperit que ens ha fet fills i ens fa cridar: « Abbà, Pare! ». Així l'Esperit mateix s'uneix al nostre esperit per donar testimoni que som fills de Déu. " (Rm 8, 15-16).

Una comunió així no apareix de sobte, com un miracle. Es construeix a poc a poc sota l'acció multiforme de l'àgape conjugal, que la convertirà en una obra mestra. Si és veritat que tot progrés en l'amor conjugal reforça la comunió, també se l'ha de buscar directament. Hi ha moltes maneres de treballar-la; buscar tots dos junts el coneixement de Déu a través de la lectura i la meditació de la seva Paraula, de la posada en comú dels pensaments i dels sentiments religiosos, donar-se junts a les obres del Senyor; l'educació dels fills, l'acollida a altres, el servei a l'Església; és també i abans que res adorar i lloar Déu, donar-li gràcies i estimar-lo junts.

Llavors potser els esposos, després d'haver estat durant molt de temps *"fidels a la comunió fraternal"* (Ac 2, 42), puguin tenir una experiència meravellosa: la de prendre consciència que el mateix Esperit Sant suscita en tots dos la mateixa llum, el mateix amor, la mateixa oració, la mateixa alegria. El versicle de sant Joan, de sobte, és com una revelació: *"Sabem, experimentem, que hem passat de la mort a la vida, perquè ens estimem els uns als altres"*. Perquè s'estimen l'un a l'altre, la Vida ha brotat entre tots dos i en cadascun d'ells.

Sant Tomàs, per parlar d'aquesta comunió que realitza l'àgape, utilitza expressions admirables: "és una posada en comú dels béns de la vida eterna", "una participació comuna en el goig de Déu".

Per definir aquesta comunió els autors sagrats recorren al terme *koinônia*, que no és res més que la comunió dels sants, en la qual professeu creure quan reciteu el credo i que tants cristians assimilen a una certa "caixa de compensació" de mèrits, quan es tracta d'aquesta prodigiosa realitat de la unió dels cors i de les ànimes, que és la gran comunió espiritual que formen junts tots els fills de Déu.

Però aquesta comunió no és només espiritual i invisible, se situa també en l'espai i en el temps, està "encarnada" i per designar-la en aquest aspecte, es recorre a una altra paraula grega, *ecclesia*, església. Designa la mateixa realitat que el terme *koinônia*, però mentre que aquest posa l'accent en l'aspecte interior i invisible, el segon subratlla més l'aspecte exterior i institucional. Els dos termes mereixen ser tinguts en compte quan es parla de la llar fundada per i sobre el sagrament del matrimoni. Aquest és, d'una banda, una comunitat espiritual animada per l'àgape, una *koinônia*, una comunitat dels sants reduïda; però també és una *ecclesia*, domèstica, una petita església, una cèl·lula visible de l'Església, on s'actualitza i es viu el misteri de la gran Església i això, serà més perfecte com més viu sigui l'àgape. Aquestes dues nocions de *koinônia* i *ecclesia* són com dues finestres obertes sobre la profunditat del misteri del matrimoni cristià.

EN POQUES PARAULES

El Pare Caffarel continua en aquest capítol desenvolupant el seu discurs sobre els tres aspectes fonamentals de l'amor conjugal. Després d'haver parlat al capítol 6 sobre conèixer-se i cuidar-se, aquí ens parla sobre donar i rebre. I probablement és en aquest capítol on es manifesta més el caràcter exigent del Pare Caffarel, ja que aquest concepte de la comunió conjugal es basa en l'ideal d'amor que Crist té per a cadascun de nosaltres com a objectiu del nostre amor conjugal. Ni més ni menys.

Perquè estimar és molt més que donar-se l'un a l'altre. Estimar (a aquest nivell) és alliberar el meu jo profund, perfeccionat per l'amor espiritual (*àgape*), per poder arribar a estimar com Crist ens estima, fins al sacrifici personal. És deixar pas al nostre interior a l'amor de Déu. Aquest objectiu ambiciós el podem llegir a la carta als gàlates: *“jo t'estimo però, ja no soc jo qui t'estima, és Crist qui t'estima en mi, Ell se t'ofereix a través meu”*. (Ga 2, 20)

I tot comença per donar-se l'un a l'altre. I acollir-nos l'un a l'altre. Acollir és acceptar l'altre, no com desitjaríem que fos, sinó com és, amb les seves mancances i amb les seves qualitats. I el do que fem a l'altre ha de ser un do sense reserves i sense contrapartides. A l'*àgape* trobem aquesta característica de l'amor de Déu desbordant i infinit. I aquest hauria de ser el nostre ideal d'amor. És dur i exigent, sens dubte, però és un ideal preciós i atractiu, i per això hauria de ser també motivador per al matrimoni.

La fi última de l'amor conjugal no estarà en una reciprocitat del do o l'acollida, sinó en la comunió en tots els camps. I hem d'entendre aquesta comunió com una activitat comuna, una vida comuna inspirada per l'Esperit i que transcendeix allò terrenal, acostant-se a allò que és diví, tal com s'entén la comunió dels sants.

LA SENTADA

Pistes per a la sentada

Finalment, hem pogut reconèixer que aquest desig d'absolut que habitava l'amor de cadascun dels dos i que mai quedava satisfet era una crida a buscar Déu tots dos junts. Descobrim també que aquesta comunió íntima i profunda no allunya la parella dels altres, sinó que els obre sobre el món; que aquest do de la comunió no és només una aliança dels dos amb Crist, sinó que els empeny cap a tots aquells que els envolten i que esperen d'ells un signe visible, el sagrament d'un altre Amor que, sense ells, no sabrien reconèixer.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

1. Donar i rebre.

Això sens dubte requereix un temps durant el qual el Senyor anirà treballant amb nosaltres. Com posem això en pràctica quotidianament en la nostra vida conjugal? Quins obstacles trobem? Alhora que ens donem al nostre cònjuge o l'acollim, oferim a Déu el nostre cònjuge? Acollim el Senyor per mitjà del nostre cònjuge? De quina manera?

2. Els gestos d'amor constitueixen un signe visible del nostre amor pel cònjuge. Quins són els nostres gestos d'amor, aquests ritus que creem entre nosaltres i que tenen el poder d'expressar el do de nosaltres mateixos? Els tenim oblidats? Com podem renovar-los? Com aquests gestos i ritus ens acosten a Déu i acosten el nostre cònjuge a Déu?

3. Supremacia de l'àgape.

Segons el pare Caffarel, l'àgape "regula, ordena, unifica inclinacions, aspiracions, voluntats, virtuts dels cònjuges, totes les seves activitats variades, familiars, professionals, socials, religioses, i les orienta cap a la seva pròpia finalitat: la glòria del Senyor". L'àgape comunica també a l'amor humà el seu impuls, el seu fervor, la seva set de santedat mentre el sana. En quines circumstàncies hem estat portats a constatar això? Com podem perseverar en la implementació d'un amor cada vegada més àgape, és a dir, cada vegada més conforme a l'amor de Déu?

LA REUNIÓ D' EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Primera Carta de Sant Joan (1Jn, 3, 18-24)

Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat. D'aquesta manera coneixerem que som de la veritat i davant de Déu mantindrem en pau la nostra consciència. Perquè, encara que la consciència ens acusi, Déu és més gran que la nostra consciència i ell ho sap tot. Ara bé, estimats, si la consciència no ens acusa, podem estar plens de confiança davant de Déu i rebrem d'ell tot el que li demanem, perquè guardem els seus manaments i fem allò que li plau. I aquest és el seu manament: que creguem en el nom del seu Fill Jesucrist i ens estimem els uns als altres, tal com ell ens ha manat. Els qui guarden els seus manaments estan en Déu, i Déu en ells. I coneixem que està en nosaltres per l'Esperit que ens ha donat.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. Intercanviem les nostres impressions sobre la nostra comprensió de l'amor i sobre la manera en què el vivim, o ens esforcem per viure'l, dia rere dia, progressivament.

2. La comunió conjugal i la comunió dels sants.

En quines circumstàncies hem experimentat ser "un sol cor i una sola ànima"? Què pot ajudar-nos, personalment i com a parella, a augmentar el nostre coneixement i el nostre amor a Déu? Som conscients que la participació conjunta en les obres del Senyor²³ augmenta el nostre amor mutu i a Déu? Donem exemples. Aquestes actituds ens han fet prendre consciència que "el mateix Esperit Sant suscita en nosaltres la mateixa llum, el mateix amor, la mateixa oració, la mateixa alegria"? Com vivim la comunió entre nosaltres en els diferents nivells de la nostra vida?

3. Què ens inspira la perspectiva del matrimoni cristià donada pel pare Caffarel, és a dir, alhora comunió dels sants, comunitat espiritual animada per l'àgape i l'Església domèstica, on s'actualitza i es viu el misteri de la gran Església?

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel

2. Magníficat

²³ Obres del Senyor: l'educació dels fills, l'acollida dels altres, el servei de l'Església;"

VUITENA REUNIÓ

El testimoni de la vida de parella

Imagino que estareu d'acord amb mi a reconèixer que aquest desafiament llançat als cristians per l'ateisme exigeix amb urgència una resposta: la del nostre testimoni. Per poc que es conegui i s'estimi Déu, com podem considerar tolerable que es desfiguri i es menyspreï així el seu veritable rostre? Per poc que un estimi els seus germans, com podem suportar que ignorant el veritable Déu s'enfonsin en l'angoixa, en la inquietud, en l'absurd? I per poc que es tingui el sentiment de la solidaritat humana, com no sentir-se responsables de la traïció a Déu que cometen els cristians?

Revelar avui el veritable rostre de Déu a les persones de la nostra època competeix a tota l'Església. És, en cert sentit i molt especialment, una tasca dels matrimonis.

Endevino la vostra reacció: "aquesta missió és gran, massa gran, no tenim ni temps ni capacitat" I si jo us respongués: sou especialment adequats per complir aquesta missió, precisament perquè sou parella. Teniu un carisma propi. A més, per ser aquests testimonis que el món espera, no hi ha necessitat que deixeu les vostres tasques familiars o professionals; no necessiteu marxar a una croada llunyana. M'explicaré: sens dubte l'ateisme espera un testimoni essencial del vostre amor conjugal i del vostre matrimoni.

Us parlaré, en primer lloc, de la vostra vida de parella i, després, del testimoni de la paraula.

El testimoni de la vida de parella

Permeteu-me expressar el pensament de Déu sobre la parella a l'estil de Péguy, un escriptor francès massa oblidat avui dia:

"Va dir Déu: Parella cristiana, ets el meu orgull i la meva esperança. Quan vaig crear el cel i la terra i en el firmament les grans lluminàries, vaig veure en les meves criatures vestigis de les meves perfeccions i vaig trobar que era bo.

Quan vaig haver recobert la terra amb el seu gran mantell de camps i de boscos, vaig veure que allò era bo.

Quan vaig haver creat els innumbrables animals segons la seva espècie, vaig contemplar en aquests éssers vius i exuberants, un reflex de la meva vida desbordant i vaig trobar que tot era bo.

De tota la meva creació pujava llavors un gran himne solemne i joiós, celebrant la meva glòria i les meves perfeccions.

I no obstant això, enlloc veia el que és la imatge de la meva vida més secreta, més fervent.

Llavors va sorgir en mi el desig de revelar el millor de mi mateix i va ser la meva més bella invenció.

Va ser així que et vaig crear, parella humana, "a imatge i semblança meva" i aquesta vegada vaig veure que era molt bo.

Enmig d'aquest univers en què cada criatura lletreja la meva glòria, celebra les meves perfeccions, finalment havia sorgit l'amor per revelar l'Amor.

Parella humana, la meva criatura estimada, el meu testimoni privilegiat, comprens per què ets la més estimada entre totes les criatures? Comprens l'esperança immensa que he posat en tu?

Ets portadora de la meva reputació, de la meva glòria, ets per a l'univers la gran esperança... perquè tu ets l'amor".

Observem més de prop la vostra missió de testimonis de Déu. La primera manera de dur-la a terme és vivint sempre més perfectament el vostre amor, fent que desplegui totes les seves virtualitats, que es manifesti fidel, feliç, fecund. És veritat que això està per sobre de les vostres possibilitats; l'home i la dona comproven aviat que el mal posa fil a l'agulla. És absolutament necessari recórrer a la gràcia de Crist, que salva la parella. I en fer-ho, la vostra unió esdevé testimoni del Déu salvador i no únicament del Déu creador. La vostra llar retrà un testimoni a Déu de manera encara més explícita si és la unió de dos "buscadors de Déu", segons l'admirable expressió dels salms. Dos cercadors, la intel·ligència i cor dels quals estan ansiosos per conèixer, per trobar Déu. Dos apassionats de Déu impacients per estar units en Ell. Per als que Déu és la gran realitat, als quals Déu interessa més que cap altra cosa. En una llar així, tot és viscut i concebut en funció de Déu. (...)

Aquesta llar serà un lloc de culte; marit i dona seran aquests "adoradors en esperit i en veritat" "com els vol el Pare" (Jn 4, 23). Els fills es formaran per ser també adoradors. Aquest impuls d'adoració compartit orientarà els cors i totes les tasques al llarg dels dies. La llar cristiana és aquesta "petita Església" de la qual parlava sant Joan Crisòstom, aquesta "cèl·lula d'Església" a la qual es referia Pau VI²⁴...

Encara que tots els altres llocs de culte estiguessin tancats, inutilitzats, destruïts, com passa en certes regions del món, la família cristiana continuaria sent la residència de Déu entre els homes.

I perquè Déu habita en ella, és un lloc on Ell actua i continua realitzant aquests *miracles*, aquestes grans coses de les quals ens parla la Bíblia. L'existència d'una llar cristiana és una "història santa" perquè és una història conduïda per Déu. Aquells que

²⁴ Pau VI, Discurs als Equips de la Mare de Déu 1970

venen a demanar-li hospitalitat, se n'adonin o no, troben que és Déu qui els acull. "On hi ha amor i caritat, Déu hi és present".

Els visitants descobreixen aquest Déu que actua per múltiples indicis; la preocupació per la senzillesa, la caritat, un costum adquirit que els fa subratllar el costat bo de les persones i de les coses, un judici espontàniament evangèlic sobre els esdeveniments... una independència en relació amb el món, a les modes intel·lectuals o altres.

No hi ha risc que aquesta llar sigui com un gueto en què un es tanca fora de perill de les desgràcies del món. Per contra, s'hi recuperen les forces gràcies a l'amor mutu, l'oració, el descans, per tornar a sortir amb un nou impuls cap a les grans tasques humanes, com a servidors del "Déu amic dels homes". Així els esposos cristians són enmig del món els testimonis del Déu viu. Vull oferir-vos com a prova aquesta reflexió d'una científica atea a una amiga catòlica: "per a tu Déu és viu, com ho està el teu marit o els teus fills. Els meus arguments contra Déu semblen ridículs davant teu... és com si intentés dir-te que el teu marit no existeix".

Em direu que aquest retrat de la llar cristiana no dona per resolt el problema, perquè no tots som sants. En absolut, jo no he parlat de santedat sinó de recerca de Déu, d'honor donat a Déu, de recórrer a Crist Salvador per superar quotidianament, en la vida conjugal i familiar, les temptacions i els obstacles. La penitència, l'humil reconeixement del propi pecat, de la freqüent infidelitat a Déu, dona també testimoni de Déu, revela la seva santedat. Recordo la reflexió d'un diplomàtic d'Amèrica Llatina, després d'una curta estada en una llar dels Equips. Marit i muller no eren uns sants. Però es tractava precisament d'aquesta classe de llar penitent en recerca de Déu. "Ara sé que si el meu país, a imatge d'aquesta petita comunitat familiar, reconegués les seves faltes i demanés perdó per elles, coneixeria la pau que regna a la casa on he passat aquests dies".

M'agradaria saber comunicar-vos la meva convicció que una llar de "buscadors de Déu", en el nostre món que ja no creu en Déu, que no creu ja en l'amor, és una "theofania", una manifestació de Déu, com ho va ser per a Moisès aquell esbarzer del desert que cremava sense consumir-se.

Si la vostra vida i el vostre amor donen un testimoni del Déu que és Amor, llavors i només llavors, podeu i heu d'utilitzar el testimoni de la paraula perquè estarà garantida amb la vostra vida.

El testimoni de la paraula

Sovint sento dir: parlar de Déu... no serà trair-lo? Paraules, imatges, conceptes són sempre inadequats. I és veritat! I els musulmans tenen raó en ensenyar que el centèsim nom de Déu, el seu veritable nom (els altres noranta-nou no són res més que aproximacions) és incognoscible i no es pot dir. El bisbe anglicà John Robinson escrivia en la mateixa línia, no fa gaire temps: "Quan parlem de Déu totes les nostres paraules semblen buides". Sant Agustí pensava el mateix, però alhora rectificava: "Què pot dir

aquell que parla de tu? I, tanmateix, que la desgràcia caigui sobre els que et silencien". Dotze segles després, Bossuet, amb el seu vigorós sentit comú, interpel·lava als que l'escoltaven: "Si per parlar de Déu espereu a haver trobat paraules dignes d'ell, no en parlareu mai".²⁵

La qüestió que se'ns planteja no és la de si cal parlar de Déu, sinó com parlar de Déu per no trair-lo. Per no trair-lo, en primer lloc, davant els vostres fills... Us proposo una resposta: el nostre Déu és, segons l'expressió bíblica "un Déu amagat", impossible de conèixer, però s'ha revelat en l'home Jesús, que es va donar a conèixer com l'amor. L'amor per als homes, sens dubte, però abans que això, amor en la seva vida íntima, trinitària, i aquest Déu-Amor és present al cor de les seves criatures.

Comento breument aquesta resposta: el nostre Déu és un Déu amagat, inescrutable. No se'l pot reduir ni a imatges ni a conceptes. Però aquesta convicció, lluny d'apartar el creient d'ell, per contra, l'acosta, suscita la seva adoració. Jo ho he constatat més d'una vegada amb nens petits. Sant Tomàs d'Aquino va dir respecte a això unes paraules extraordinàries: "Al final del nostre coneixement, coneixem Déu com a desconegut; i és per al nostre esperit una manera molt perfecta de penetrar en el coneixement de Déu, precisament en aquell moment en què reconeixem que l'essència divina està per sobre del que la persona pot captar aquí baix". Dir que Déu està per damunt de tot llenguatge ens fa pressentir la seva grandesa sense igual.

Tanmateix, Déu per donar-se a conèixer, ha corregut el risc del llenguatge. D'un llenguatge infinitament més explícit i eloqüent que qualsevol altre: l'encarnació del seu Verb. Per acostar-se a nosaltres sense ferir-nos, per familiaritzar-nos amb ell, ens ha revelat la seva glòria, però tamisada per un rostre i un somriure d'home; ens ha comunicat el foc abrasador de la seva santedat, però a través d'un cor d'home.

En Jesucrist, Déu revela el seu amor: "*Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic*" (Jn 3,16). La paraula amor és sens dubte el concepte més precís per donar-nos a conèixer el que Ell és en relació amb nosaltres; però aquest terme: amor, terriblement embrotit, acaba per semblar ambigu i cal tenir molta cura i precisar bé el seu sentit ¿No és doncs a vosaltres, esposos, a qui incumbeix revelar per la vostra vida, de la manera menys imperfecta possible, el que aquesta paraula significa? Estic convençut que, gràcies a l'amor de l'home i de la dona, la humanitat podria anar fent passos cap al misteri incognoscible.

És doncs a vosaltres, marit i muller, als que correspon deixar entreveure per la vostra unió el misteri de Déu Trinitari. El nostre Déu en efecte no és aquest "trist i impassible" solter del món de què parlava Chateaubriand, sinó un sol que escalfa, una comunitat de tres persones que s'estimen. Comunitat que ens permet accedir-hi a poc a poc, gràcies a l'oració en el silenci.

Finalment, mentre no els hàgim ensenyat als homes que el nostre Déu no és un Déu llunyà sinó totalment proper, present al cor de cada criatura, no els haurem dit el que

²⁵ Sant TOMÀS D'AQUINO, a Boet Trim Proem, . Citat per Charles JOURNET, *Connaissance et inconnaissance de Dieu*, Ed. Saint Augustin, 1996, p. 46

sens dubte els importa més que res. Per no saber-ho sant Agustí va tardar a convertir-se. Ell confesa:

"T'he estimat tard, Bellesa sempre antiga i sempre nova. T'he estimat tard. I, heus aquí que tu eres dins i jo fora. I et buscava fora. Desorientat, anava corrent darrere d'aquestes formes de bellesa que tu havies creat. Tu eres amb mi, i jo no era amb tu".²⁶

Déu està dins de nosaltres, ens crida, ens espera. Està pendent de divinitzar-nos: "*El meu Pare continua treballant, i jo també treballo.*" (Jn 5, 17).

EN POQUES PARAULES

Revelar avui el veritable rostre de Déu a les persones de la nostra època és responsabilitat de tota l'Església, però molt especialment pot ser una tasca dels esposos. Per desafiant que sembli, el pare Caffarel ens crida a difondre el nostre carisma propi sent parella que s'estima. Perquè no cal gaire més. La parella humana que s'estima podria considerar-se l'obra més perfecta de Déu. Per tant, sent senzillament una llar de "buscadors de Déu", en un món que ja no creu en Déu ni en l'amor, ens convertirem en una teofania, una manifestació de Déu, com ho va ser per a Moisès aquell esbarzer del desert que cremava sense consumir-se.

Si la nostra vida i el nostre amor donen a conèixer el veritable rostre de Déu, voldrà dir que és el moment en què hem d'utilitzar la paraula per donar testimoni de Déu, doncs estarà recolzada amb la nostra vida d'esposos que s'estimen. I aquesta serà la millor manera de no trair el Déu-Amor. Que les nostres paraules siguin coherents amb les nostres vides.

Per tant, ens correspon als matrimonis deixar entreveure per la nostra unió el misteri del Déu Trinitari, del Déu d'una comunitat de tres persones que s'estimen. I ho hem de fer com més aviat millor perquè la nostra responsabilitat és gran. Així evitem el lament de Sant Agustí respecte a la tardança en la seva conversió:

T'he estimat tard, Bellesa sempre antiga i sempre nova. T'he estimat tard. I, heus aquí que tu eres dins i jo fora. I et buscava fora. Desorientat, anava corrent darrere d'aquestes formes de bellesa que tu havies creat. Tu eres amb mi, i jo no era amb tu.

²⁶ SANT AGUSTÍ, *Confessions*, Llibre X, 27, 38

LA SENTADA

Pistes per a la sentada

Quina és aquesta font que procedeix del pare Caffarel, o més aviat que ha passat a través d'ell, i que dona als Equips de la Mare de Déu el seu caràcter específic i el seu carisma? És el vincle íntim entre espiritualitat i missió, inspiració interior i compromís efectiu en l'Església i en la societat: aquests dos elements no poden separar-se i formen la vocació comuna del moviment.

En el nivell més profund, existeix aquesta convicció primordial: la vida espiritual no és un àmbit reservat a una elit de cristians que farien d'ella el privilegi i la seva especialitat. Està oberta a tots per l'Esperit Sant rebut en el baptisme: i per a tots, homes i dones casats, té també la seva font en el sagrament del matrimoni. No s'ha de buscar en una altra part mètodes o camins de santificació: el «sí» del compromís conjugal és la font d'una vida santa, d'una vida de deixebles de Jesucrist, perquè aquest «sí» ha entrat per sempre a la Santa Aliança de Déu pel sagrament del matrimoni, de manera que la missió de la parella a l'Església i a la societat s'arrela en una existència d'homes i dones que viuen d'aquesta Santa Aliança.

La pregunta que es planteja avui al nostre moviment, a cada equip i a cadascun dels seus membres és: com podem transmetre a totes les parelles cristianes els dons que hem rebut a través de la nostra participació en aquest moviment d'espiritualitat conjugal? Les necessitats són ara més grans que en qualsevol altre període de la història, i els treballadors són pocs. És fàcil deixar això a altres, però quan pensem en tot el que la nostra iniciació ens ha aportat personalment, en el desenvolupament de la nostra espiritualitat de matrimoni i en el suport rebut a les nostres llars convertides en esglésies domèstiques, llavors comprenem que tenim una veritable responsabilitat.

Proposta de preguntes per preparar la sentada

1. "El món ateu, sense sospitar-ho, espera un testimoni essencial del vostre amor conjugal i de la vostra família".

De quina manera som els testimonis que aquest món espera? Per a qui som testimonis privilegiats?

2. "És viure cada vegada més perfectament el vostre amor, fer que desplegui totes les seves virtualitats, que es manifesti, fidel, feliç, fecund".

Constatant que està més enllà de les nostres forces, podem testimoniar que només Crist Salvador pot aportar-nos les gràcies necessàries per al desplegament d'un amor fidel, feliç i fecund? En quines circumstàncies se'ns ha manifestat i com podem compartir aquesta experiència tan beneficosa per a la nostra parella?

"Voldria haver-vos comunicat la meva convicció que una llar de cercadors de Déu és en el nostre món que ja no creu en Déu, que ja no creu en l'amor, una teofania, una manifestació de Déu..." En quina mesura aquesta famosa frase del pare Caffarel té sentit per a nosaltres?

3. El primer lloc de testimoni és la nostra família: els nostres fills, els nostres pares, els nostres germans i germanes, nebots i nebodes... En quins gestos i paraules concretes perceben els altres aquest testimoni d'amor i vida?

4. Què feu per cuidar la vostra parella? Com penseu transmetre-ho a les parelles joves amb qui us trobeu?

LA REUNIÓ D' EQUIP

Lectura de la Paraula de Déu

Evangelí segons Sant Joan (Jn 3, 13-17)

Ningú no ha pujat mai al cel, fora d'aquell qui n'ha baixat, el Fill de l'home. I així com Moisès va enlairar la serp en el desert, també el Fill de l'home ha de ser enlairat, perquè tots els qui creuen tinguin en ell vida eterna. Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna.

Proposta de preguntes per compartir a la reunió d'equip

1. Fa més de 60 anys, el pare Caffarel ja assenyalava la urgència del testimoni de la parella cristiana en un món dominat per l'ateisme. Amb més raó avui, n'estem convençuts que hem de donar testimoni? Què hem fet des que ens vam casar? Què fem avui?
2. Parlem de com el nostre amor conjugal pot donar testimoni de la presència d'un Déu trinitari. Com pot el nostre amor conjugal reflectir l'amor que circula entre les tres persones divines? Què podem fer perquè aquest amor (l'Esperit Sant) estigui encara més present en la nostra parella, de manera que puguem donar més testimoni dels seus beneficis? Pot l'equip ajudar-nos a fer-ho?
3. Durant aquest any, algunes de les preguntes per a la sentada o per a la reunió s'han referit al nostre testimoni com a parella cristiana. Compartim les formes i circumstàncies en què hem pogut donar testimoni, posar en paraules la bellesa, i també la necessitat d'un amor conjugal que es basa en la presència viva de Crist en nosaltres i en la nostra parella.

ORACIONS FINALS

1. Per a la canonització del pare Caffarel
2. Magníficat

NOVENA REUNIÓ

Balanç

Aquest capítol té una estructura diferent de la resta de reunions que hem tingut al llarg d'aquest curs, i el seu propòsit és revisar el camí personal, de parella i d'equip a la llum del que hem viscut. Aquesta reunió es planteja com un temps de reflexió, tots plegats i sota la mirada de Déu, sobre l'any transcorregut. És com una espècie de sentada de l'equip, el moment de compartir i d'ajudar-nos en un clima d'oració, de veritat i de comunió.

El que és important és preparar aquesta reunió en parella: junts, en acabar el curs, fem balanç del viscut, ens plantejem els punts forts i febles sobre els quals s'hauria d'insistir en el curs vinent i ens preparem per a l'elecció de la nova parella responsable.

Proposem com a nucli d'aquest capítol la lectura d'uns paràgrafs del pare Caffarel procedents del llibre: *Amor, tu qui ets?*, que recullen algunes de les idees que hem anat treballant durant d'aquest Tema d'Estudi.

"Que un home i una dona aprenguin a conquerir-se l'un a l'altre. Que cadascú, cada dia, posi la seva voluntat a fer-se estimar per l'altre. Si ho fan, tot canviarà per a ells. Cadascú tindrà la preocupació de "preparar el seu cor" abans de cada trobada. Sobretot, cadascú tindrà necessitat de l'altre, una cosa que és tan important en l'amor. Però hi ha necessitat i necessitat; la primera només és avidesa egoista, la segona és humilitat del cor. Aquesta última és la que té gran importància en l'amor. Cadascú descobreix en l'altre a aquest ésser únic "que només podem veure amb el cor" i d'aquest ésser únic se sent i es vol responsable, ja que som responsables per sempre de la persona que un dia ens va convocar a l'amor". (p. 26)

"L'amor exigeix posar-ho tot en comú, el que és bo i el que és dolent, portar cadascú la càrrega de l'altre, viure-ho tot junts. Quan dues persones s'estimen han d'acollir completament, sense prendre una part i deixar l'altra, s'han de donar l'un a l'altre, acceptar-se l'un a l'altre tal com cadascú és. I no per això renunciar a ajudar-se l'un a l'altre a convertir-se en el que un hauria de ser." (p. 39)

"L'amor és complicitat. El jo de cadascú està íntimament lligat al jo de l'altre. És molt més que un pacte; és un llaç que uneix dos "jo". I aquest llaç aporta a cada un la seguretat que, encara que canviés, no només físicament sinó fins i tot moralment, continuaria, però, sent estimat per la seva parella, perquè és estimat no per tal o tal altra qualitat física o moral, no per tal o tal altra acció sinó pel que en ell és únic, això que perdura a través de tots els canvis de la vida fins a la mort. Un coneixement de tal índole, que és la base de l'amor, no s'aconsegueix d'una vegada per totes; exigeix, per no desaparèixer, una lluita i una conquesta quotidiana" (p. 103)

Estar present per a l'ésser que ens estima és reconèixer amb la mirada el seu "jo" profund. És estar intensament atent a l'altre. I mitjançant aquesta atenció fer-li ofrena d'un mateix, del millor d'un mateix. De tal manera que la persona estimada tingui el sentiment de sentir-se protegida, cuidada, segura, gràcies a aquesta atenció d'amor. Saber que l'altre es responsabilitza de la seva existència temporal, però sobretot del seu ésser íntim, del seu destí espiritual. Llavors s'assaboreix aquest sentiment que podríem anomenar de seguretat, però a condició de donar-li a aquesta paraula tota la seva densitat espiritual". (p. 68)

LA SENTADA

1 - Dediquem un temps a fer una relectura de la vida d'equip durant aquest any. De quina manera ha canviat la manera de donar-nos al nostre cònjuge, en les activitats quotidianes, en els moments d'intimitat, en la vida espiritual Com podem donar-nos ara als altres? I a Déu?

2 – Posem en comú què ens suggereixen aquests últims textos del pare Caffarel sobre el nostre amor conjugal.

3 – Comptant amb una profunda comunió amb el nostre cònjuge, com podem enfortir-nos per emprendre els nostres compromisos familiars, socials, professionals, eclesials, la nostra vida allà on ens trobem?

REUNIÓ D' EQUIP

Lectura de la Paraula

Cohèlet (Eclesiastès) 4, 9-12

“Més val ser dos que no pas un, perquè així el treball rendeix més. I si l'un cau, l'altre l'aixeca. Però ai del qui cau estant sol, sense que un altre el pugui aixecar! Igualment, si dos dormen junts, s'escalfen; però un de sol, com es pot escalfar? I si un de sol pot ser vençut, dos ja planten cara. Perquè: «Una corda de tres caps no es trenca fàcilment.»”.

Intentem presentar en un clima d'oració el que ha significat per a cadascun de nosaltres, del nostre matrimoni, família i equip, aquest itinerari sobre l'amor conjugal.

Elecció de la nova parella responsable

L'elecció de la parella responsable del curs vinent es podria realitzar també en aquest clima d'oració.

1. La parella responsable d'aquest curs pot comentar com ha viscut la seva responsabilitat.
2. L'equip pot comentar si espera alguna "animació" particular de la nova parella responsable.

Podem acabar resant tots junts:

"Senyor, estem reunits en el vostre nom. Som al costat de la persona a la qual ens hem unit pel sacrament del matrimoni. Som al costat dels matrimonis i consiliari del nostre equip per estar atents els uns als altres i portar-los també en la nostra oració. Senyor doneu-nos la gràcia de reconèixer el que és essencial per a la nostra vida de fe i obriu els nostres cors i intel·ligència perquè el nostre equip sigui cada dia més una comunitat fraterna al teu servei". Amén.

Preguntes per a la reunió d'equip

1. Com hem viscut aquest curs els Punts Concrets d'Esforç, en especial la sentada?
2. Com ha estat la Participació en la reunió d'equip?
3. Com ens hem escoltat, respectat, fet costat, animat al llarg del curs els uns als altres? Hem pogut compartir tots? Hem estat capaços de comunicar-nos sincerament, "en veritat"?
4. En què ens ha ajudat el Tema a créixer en la nostra vida conjugal? Quins han estat els aspectes més enriquidors per al nostre moment de vida en parella?
5. De tot el que hem viscut enguany:

Què hauríem de continuar fent igual?

Què hauríem de canviar?

ORACIONS FINALS

Per a la canonització del pare Caffarel

Magníficat

ANNEXOS

Magnificat

Oració per a la canonització del pare Caffarel

Magníficat

La meva ànima magnifica el Senyor,
el meu esperit celebra Déu que em salva,
perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa.

Des d'ara totes les generacions em diran benaurada,
perquè el Totpoderós obra en mi meravelles:
el seu nom és sant, i l'amor que té als qui creuen en ell
s'estén de generació en generació.

Les obres del seu braç són potents:
dispersa els homes de cor altiu,
derroca els poderosos del soli i exalta els humils;
omple de béns els pobres,
i els rics se'n tornen sense res.

Ha protegit Israel, el seu servent,
com havia promès als nostres pares;
s'ha recordat del seu amor a Abraham
i a la seva descendència per sempre.

Glòria al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant
com era en un principi, ara i sempre,
pels segles dels segles.

Amen.

Oració per a la canonització del pare Caffarel

Déu, Pare nostre,
vau posar al cor del teu servidor Henri Caffarel,
un impuls d'amor que l'unia sense reserva al teu Fill
i l'inspirava per parlar d'Ell.
Profeta del nostre temps,
ensenyà la dignitat i la bondat de la vocació de cadascú
segons la crida que Jesús ens dirigeix a tots: "Vine i segueix-me".
Ell va despertar l'entusiasme dels cònjuges
davant la grandesa del sagrament del matrimoni,
imatge del misteri d'unitat i d'amor fecund entre Crist i l'Església.
Ensenyà que sacerdots i matrimonis
són cridats a viure la vocació de l'amor.
Va guiar les vídues: L'amor és més fort que la mort!
Impulsat per l'Esperit
va dirigir molts creients pel camí de la pregària.
Posseït per un foc devorador, estigué ple de Vós, Senyor.
Déu, Pare nostre, per la intercessió de la Mare de Déu
us demanem que accelereu el dia
que l'Església proclami la santedat de la seva vida,
per tal que tots descobreixin l'alegria de seguir el vostre Fill,
cadascú segons la vocació de l'Esperit.
Déu Pare nostre, invoquem el pare Caffarel per a ... (precisar la gràcia que
demanem)

Oració aprovada pel cardenal André Vingt-Trois, arquebisbe de Paris.
Nihil obstat: 4 de gener de 2006.
Imprimatur: 5 de gener de 2006.

En cas d'haver rebut la gràcia per la Intercessió del Pare Caffarel, escriu a l'
Associació d'Amics del Pare Caffarel: contact@henri-caffarel.org

Equipos de la Mare de Déu

Équipes Notre-Dame

Secrétariat International

49, rue de la Glacière (7ème étage)

75013 PARIS

FRANCE

contact@equipes-notre-dame.com

<https://equipes-notre-dame.com>

ENS Superregión de España

Secretariado ENS España:

Calle San Marcos 3, primer piso, puerta 1

28004 Madrid

ESPAÑA

ens@equiposens.org

<https://equiposens.org>

@ensespana